PORIN ANTTOORAN RANTA-ASEMAKAAVAN MUUTOKSEN LUONTOSELVITYS

FM (biologi) Turkka Korvenpää
10.11.2024

Envibio

Sisällys:

1. JOHDANTO 3
2. ALUEEN YLEISKUVAUS 4
3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS 4
3.1 Menetelmät 4
3.2 Arvokkaat luontotyyppikohteet 5
3.3 Luontotyyppikuviot 14
4. PESIMÄLINNUSTO 39
4.1 Menetelmät 39
4.2 Tulokset ja johtopäätökset 40
5. LEPAKOT 43
5.1 Menetelmät 43
5.2 Tulokset ja johtopäätökset 43
6. MUU LAJISTO 45
7. YHTEENVETO 47
8. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET 48

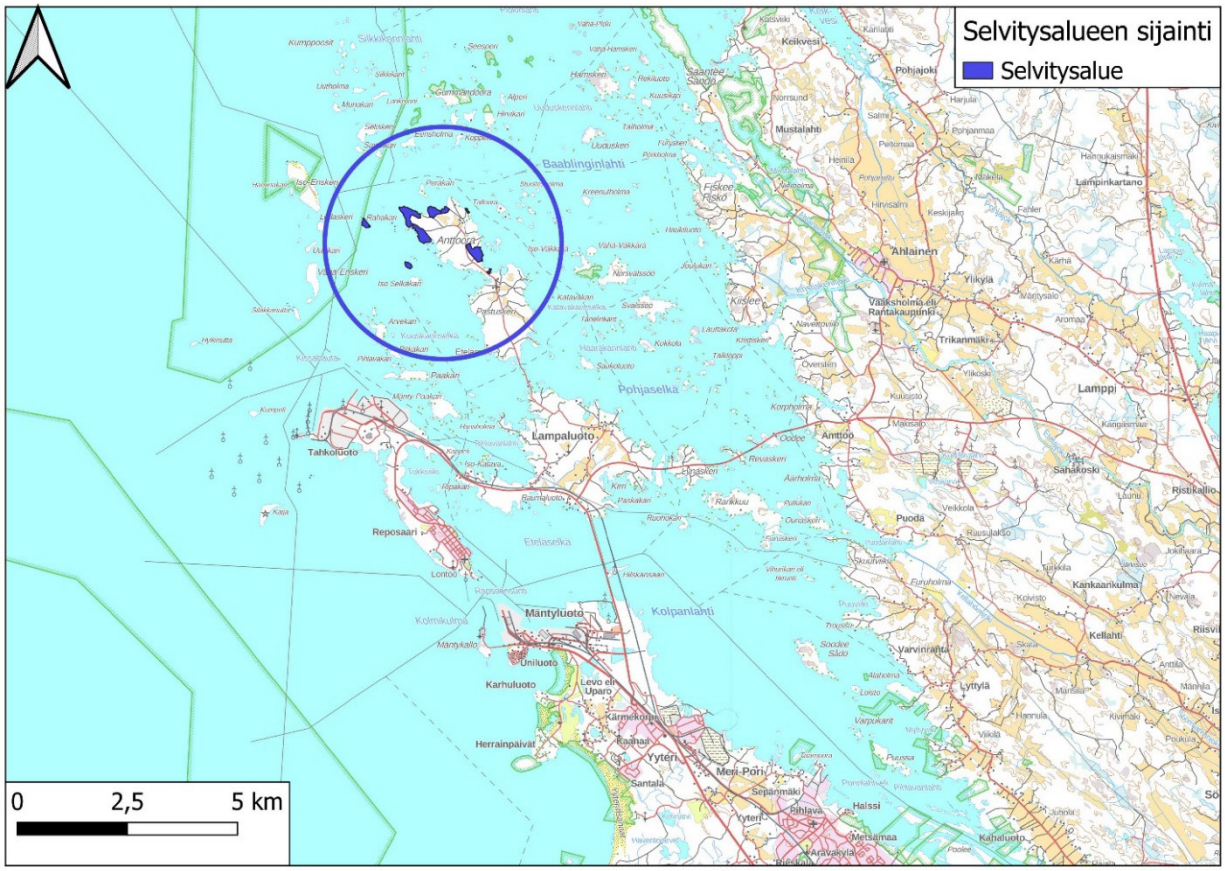
Kannen kuva: Juhasholman kärkeä niemen pohjoisrannalla.

Pohjakartat ja ilmakuvat: © Maanmittauslaitos 11/2024

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy
Hanhenkaari 10 as 16
21420 Lieto
Puh. 045-6793602
www.envibio.net

1. JOHDANTO

Nosto Consulting Oy tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä luontoselvityksen Porin Anttooran ranta-asemakaavan muutosta varten (kartta 1).

Kartta 1. Selvitysalueen sijainti.

Luontoselvityksen tarkoituksena oli kartoittaa alueen luontoarvot ja arvioida niiden vaikutusta maankäyttöön. Työhön sisältyivät seuraavat osat:

- kasvillisuus- ja luontotyyppikartoitus
- pesimälinnustokartoitus
- lepakkokartoitus
- muiden uhanalaisten, silmälläpidettävien ja EU:n direktiivilajien esiintymien selvitys

Selvityksen maastotyöt tehtiin touko-syyskuussa 2024. Työn suoritti FM (biologi) Turkka Korvenpää. Tausta-aineistoksi hankittiin Suomen Lajitietokeskuksesta tiedot alueelta ja sen lähiympäristöstä ennestään tunnetuista lajiesiintymistä (Suomen Lajitietokeskus 2024a ja b).

2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Selvitysalue koostuu seitsemästä erillisestä osasta, joista viisi sijaitsee Anttooran saarella. Anttoorassa olevien alueiden lisäksi selvitysalueeseen kuuluvat Anttooran länsipuolella sijaitsevat Vähä Selkäkari ja Rahakari pois lukien Rahakarin Selkämeren kansallispuistoon sisältyvä läntisin osa.

Anttoorassa sijaitsevista osa-alueista eteläisin on Santaviikin rannalla sijaitseva jo rakennettu kesämökkitontti, jonka eteläpuolisko on metsäinen. Siitä muutama sata metriä pohjoiseen Anttooran itärannalla Hirsipirjasta etelään sijaitsee laajempi osa-alue, joka on suurimmaksi osaksi metsää. Rannalla on yksi kesämökki pihapiireineen ja siitä etelään käytöstä poistunut laituri. Kummallekin johtaa kapea soratie. Anttooran tilasta koilliseen sijaitseva rakennettu kesämökkitontti kuuluu myös selvitysalueeseen. Selvästi laajempi on Haminan pellon ja Apajakarinlahden välissä sijaitseva osa-alue, johon sisältyy kaksi rakennettua tonttia, pienvenesatama sekä metsää. Laajin osa-alue kattaa Juhasholman niemen rannat ja rannan läheiset metsät ulottuen etelään aina Peltterholmaan asti. Juhasholman rannat ovat rakentamattomia, mutta etelämpänä on useita kesämökkejä, joista osa sisältyy kaavamuutokseen. Anttooran länsipuolella sijaitsevat Rahakari ja Vähä Selkäkari ovat kumpikin pieniä metsäsaaria, joissa on rakennuksia.

3. LUONTOTYYPIT JA KASVILLISUUS

3.1 Menetelmät

Luontotyyppikartoitus perustuu 20.5.2024, 19.6.2024, 26.6.2024 ja 2.9.2024 suoritettuihin maastokäynteihin. Rahakarilla ja Vähä Selkäkarilla käytiin vain 26.6.2024, mutta Anttoorassa liikuttiin kaikkina em. päivinä. Kartoitettuja luontoarvoiltaan merkittäviä luontotyyppejä ovat:

- luonnonsuojelulain suojelema luontotyyppi (mukaan lukien merkittävässä määrin luonnonsuojelulain luontotyypin ominaispiirteitä sisältävä kohde)
- metsälain erityisen tärkeä elinympäristö
- vesilain suojaama pienvesi
- METSO I -kriteerit täyttävä kuvio
- uhanalaisen luontotyypin edustava esiintymä
- muuten luontoarvoiltaan merkittävä kohde

Arvokkaita luontotyyppikohteita löytyi seitsemän. Niistä neljä on tervaleppälehtoja, yksi ruohokorpi, yksi tavanomaista luonnontilaisempi metsä ja yksi pieni avoluhtalaikku. Kohteet esitellään kappaleessa 3.2, ja niiden sijainti on merkitty karttoihin 2, 8 ja 10.

Arvokkaiden luontotyyppikohteiden kartoituksen lisäksi Anttoorassa sijaitsevat osa-alueet jaettiin 49 luontotyyppikuvioon, Rahakari 5 luontotyyppikuvioon ja Vähä Selkäkari 4 luontotyyppikuvioon. Kuvioista laadittiin kuvaukset, jotka sisältävät tietoa mm. elävästä ja kuolleesta puustosta, putkilokasvillisuudesta ja Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin luontotyypistä (luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#/), Kontula & Raunio 2018). Luontotyyppien uhanalaisuudessa ratkaisevaa on kuvion uhanalaisuusluokan lisäksi kuvion edustavuus. Esimerkiksi tavanomainen voimakkaasti harvennushakattu, lahopuustoltaan niukka, varttunut kuiva kangasmetsä kuuluu uhanalaisuusluokkaan vaarantunut (uhanalainen), mutta on edustavuudeltaan heikko, sillä luontotyypin tila on voimakkaasti heikentynyt, kun ihmistoiminta on perin pohjin muuttanut metsän luontaisia ominaispiirteitä. Luontoarvoiltaan merkittäviä ja maankäytössä huomioitavia ovat siten vain sellaiset uhanalaisten luontotyyppien esiintymät, joiden edustavuus on erinomainen tai hyvä. Pihapiirejä ei kartoitettu, mutta ne rajattiin omiksi kuvioikseen.

3.2 Arvokkaat luontotyyppikohteet

3.2.1 Hirspirjan eteläpuolen tervaleppälehto

Hirspirjan osa-alueen eteläosassa merenrannan tuntumassa (kartta 2) sijaitsee puustoltaan vielä melko nuori tervaleppälehto, jossa on myös vähän koivua (kuva 1). Tervaleppä on kuitenkin selvä valtapuu. Lahopuuta esiintyy niukasti. Lehto on ojitettu, mutta edelleen kosteapohjainen, sillä siellä esiintyy yhä luhtavaikutusta, ja myös merivesi nousee ajoittain lehtoon. Rannan tuntumassa ruovikon lähellä maasto on jopa upottavaa. Kostean runsasravinteisen lehdon kenttäkerroksessa tavataan runsaasti mesiangervoa, terttualpea ja suo-orvokkia, joiden lisäksi kasvistoon kuuluvat mm. soreahiirenporras, korpikaisla, rentukka, puna-ailakki, keltakurjenmiekka, ranta-alpi, rantayrtti ja isonokkonen. Pensaskerroksessa on esim. punaherukkaa ja tuomea, ja lehdon pohjoisosassa kuusen taimia. Tervaleppälehto täyttää uuden luonnonsuojelulain 64 §:n suojeleman tervaleppämetsän määritelmän. Rannikon kostea leppälehto on silmälläpidettävä luontotyyppi. Ojituksen vuoksi lehto ei täyttäne metsälain erityisen tärkeän elinympäristön määritelmää, vaikka ojituksesta huolimatta vesitalous on melko hyvin säilynyt. METSO-kriteerit se täyttää luokassa II.

Arvoluokka: 2

<u>Maankäyttösuositus:</u> Tervaleppälehto tulee jättää rakentamatta, ja sen tulisi antaa kehittyä muutenkin luonnontilassa.

Kuva 1. Hirspirjan eteläpuolen tervaleppälehtoa.

3.2.2 Hirspirjan tervaleppälehto

Hirspirjassa kesämökkitontin pohjoispuolella merenrannalla (kartta 2) sijaitsee puustoltaan melko nuori tervalepikko (kuva 2), jossa on myös vähän koivua ja alikasvoskuusia. Lahopuuta on niukasti. Lehtoa halkoo iso oja, mutta merivesi nousee ilmeisesti ajoittain metsään, joten maasto on säilynyt kosteana. Kosteaa runsasravinteista lehtoa olevan tervalepikon kasvistoon kuuluvat runsaiden mesiangervon ja rentukan ohella mm. terttualpi, soreahiirenporras, suo-orvokki, ojakellukka, luhtalitukka ja keltakurjenmiekka. Rannan lähellä maasto kohoaa hieman ja luontotyyppi muuttuu tuoreeksi keskiravinteiseksi lehdoksi, jossa kasvaa mm. puna-ailakkia ja lehtotesmaa. Tervalepikon pensaskerroksessa esiintyy tuomea. Rannalla kasvaa kapealti järviruokoa. Tervaleppälehto täyttää uuden luonnonsuojelulain 64 §:n suojeleman tervaleppämetsän määritelmän, vaikkei olekaan

kovin edustava. Rannikon kostea leppälehto on silmälläpidettävä luontotyyppi. Ojituksen vuoksi lehto ei täyttäne metsälain erityisen tärkeän elinympäristön määritelmää, vaikka ojituksesta huolimatta vesitalous on melko hyvin säilynyt. METSO-kriteerit se täyttää luokassa II.

Arvoluokka: 2

Maankäyttösuositus: Tervaleppälehto tulee jättää rakentamatta, ja sen tulisi antaa kehittyä muutenkin luonnontilassa.

Kuva 2. Hirspirjan tervaleppälehtoa.

3.2.3 Hirspirjan ruohokorpi

Hirspirjan länsipuolella sijaitsee vesitaloudeltaan melko luonnontilaisena säilynyt edustava luhtainen ruohokorpi (kartta 2), jossa kasvaa tiheää sekapuustoa. Kaikkein märimmällä alueella korven pohjoisosassa (kuva 3) on paljon tervaleppää. Maassa makaa jonkin verran kapeaa lehtilahopuuta. Puusto kasvaa lähinnä korkeilla mättäillä, joiden väleissä on ajoittain vettä. Korvessa tavataan mm. kurjenjalkaa, isoalvejuurta, luhtavuohennokkaa, suo-

orvokkia, rentukkaa, mesiangervoa ja terttualpea. Edustavaan sammalistoon kuuluvat esim. luontoarvoja osoittava kantohohtosammal ja silmälläpidettävä kantokorvasammal, jolla on useita esiintymiä korven märimmissä kohdissa mättäiden sivuilla ja pitkälle lahonneilla maapuun kappaleilla. Ruohokorpi on koko Suomen tasolla vaarantunut ja Etelä-Suomessa erittäin uhanalainen luontotyyppi. Kyseessä on myös metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, joka täyttää METSO-kriteerit luokassa I. Korpi muodostaa arvokkaan kokonaisuuden viereisen tavanomaista luonnontilaisemman metsän (kohde 3.2.4) kanssa. Se ulottuu hieman myös selvitysalueen länsipuolelle.

Arvoluokka: 2

<u>Maankäyttösuositus:</u> Ruohokorpi tulee säilyttää luonnontilassa, eikä lähialueella tule suorittaa toimia, jotka voivat kuivattaa sitä.

Kuva 3. Hirspirjan ruohokorven märintä osaa.

3.2.4 Hirspirjan metsä

Hirspirjan länsipuolella (kartta 2) sijaitsee tuoreen ja osittain lehtomaisen kankaan tiheä sekametsä, joka on kehittynyt pitkään ilman käsittelyä (kuvat 4-5). Eri-ikäisrakenteinen puusto koostuu pääasiassa kuusista ja koivuista, mutta metsässä on runsaasti myös järeitä haapoja. Isompien puiden lomassa kasvaa kituvia alikasvoskuusia. Metsässä on katkennut järeä haapapökkelö, koivupökkelöitä ja runsaasti kapeaa maapuuta. Kaiken kaikkiaan lahopuun määrä ylittää 10 m³/ha. Maasto on paikoin kivistä. Kenttä- ja pohjakerros ovat varjoisuuden vuoksi monin paikoin harvoja. Kasvistoon kuuluvat mm. mustikka, oravanmarja, nuokkutalvikki, metsäimarre, sudenmarja, ahomansikka, käenkaali, lillukka ja isoalvejuuri. Aivan metsän itäreunalta löytyivät alueellisesti uhanalainen harajuuri ja rauhoitettu valkolehdokki. Metsän keskellä sijaitsee vanha, pitkälle jo hajonnut, lato (kuva 6), jonka maahan pudonneelta hirreltä löytyi silmälläpidettävä ja alueellisesti uhanalainen rakkosammal. Laji esiintyy pääasiassa vain tavanomaista luonnontilaisemmissa metsissä. Rannikon lehtomainen kuusikko on erittäin uhanalainen ja rannikon tuoreen kankaan kuusikko vaarantunut luontotyyppi. Metsä täyttää kirkkaasti METSO-kriteerit luokassa I. Se muodostaa yhdessä viereisen ruohokorven (kohde 3.2.3) kanssa arvokkaan kokonaisuuden.

Kuva 4. Hirspirjan länsipuolella sijaitsevaa kauan käsittelemättä kasvanutta metsää.

Kuva 5. Hirspirjan metsää.

Kuva 6. Vanhan ladon jäänteet metsän keskellä.

Arvoluokka: 2

<u>Maankäyttösuositus:</u> Metsä tulisi säilyttää kokonaan luonnontilassa. Se sopisi yhdessä viereisen ruohokorven (kohde 3.2.3) kanssa suojeltavaksi esim. Metso-ohjelman kautta, joskin kohde on pinta-alaltaan pieni.

Kuva 7. Haminan pohjoispuolen tervaleppälehtoa.

3.2.5 Haminan pohjoispuolen tervaleppälehto

Haminan peltoaukeasta pohjoiseen sijaitsee merenrannan lahdenpohjukassa (kartta 8) pieni, puustoltaan osittain aukkoinen tervalepikko (kuva 7). Maassa makaa kaksi lahopuuta. Lepikkoa halkovan ojan varrella on runsasravinteista kosteaa lehtoa, jonka kenttäkerroksessa tavataan runsaan mesiangervon lisäksi mm. huopaohdaketta, puna-ailakkia, ojakellukkaa, koiranputkea ja lehtotähtimöä. Lehdon reunoilla maasto alkaa kohota, ja siellä lehtotyyppi vaihettuu tuoreeksi keskiravinteiseksi lehdoksi, jossa esiintyy mm. lehtonurmikkaa ja käenkaalia. Lehdon itäreunalta löytyi vanhan piikkilanka-aidan jäänteitä, mikä yhdessä puuston aukkoisuuden kanssa kertoo kyseessä olevan entisen niityn umpeenkasvun kautta syntynyt tervaleppälehto, jonka puusto lienee vielä tihentymässä.

Rantaviivan tuntumassa lepikko vaihettuu pieneksi ruovikoksi. Tervaleppälehto täyttää uuden luonnonsuojelulain 64 §:n suojeleman tervaleppämetsän minimikriteerit, vaikkei olekaan edustava. Rannikon kostea leppälehto on silmälläpidettävä luontotyyppi. Ojituksen vuoksi lehto ei täyttäne metsälain erityisen tärkeän elinympäristön määritelmää, mutta METSO-kriteerit se täyttää luokassa II.

Arvoluokka: 2

Maankäyttösuositus: Tervaleppälehto on selvitysalueen leppälehdoista edustavuudeltaan heikoin. Tästä huolimatta se tulisi jättää rakentamatta ainakin siihen asti, kunnes asiasta on saatu ympäristöviranomaisten näkemys.

Kuva 8. Juhasholman tervaleppälehtoa.

3.2.6 Juhasholman tervaleppälehto

Juhasholman niemen itäpäässä (kartta 10) niemen pohjoisrannan tuntumassa sijaitsee suuren ojan halkoma pääosin kostea (paikon myös tuore) tervaleppälehto (kuva 8). Puusto on melko nuorta, ja sekapuuna kasvaa hieman koivua. Tervaleppä on kuitenkin selvästi

runsain puulaji. Lahopuuta ei juuri ole. Pensaskerroksessa esiintyy tuomea. Tavanomaiseen kasvistoon kuuluvat runsaiden mesiangervon ja ojakellukan lisäksi mm. soreahiirenporras, isonokkonen, rentukka ja keltakurjenmiekka. Tervaleppälehto täyttää uuden luonnonsuojelulain 64 §:n suojeleman tervaleppämetsän minimikriteerit, vaikkei olekaan tavanomaista leppälehtoa edustavampi. Rannikon kostea leppälehto on silmälläpidettävä luontotyyppi. Ojituksen vuoksi lehto ei täyttäne metsälain erityisen tärkeän elinympäristön määritelmää, mutta METSO-kriteerit se täyttää luokassa II.

Arvoluokka: 2

Maankäyttösuositus: Tervaleppälehto tulee jättää rakentamatta, ja sen tulisi antaa kehittyä muutenkin luonnontilassa.

Kuva 9. Peltterholman luhtalaikku.

3.2.7 Peltterholman luhtalaikku

Peltterholmassa (kartta 10) sijaitsee metsän ympäröimä puuton luhtasaravaltainen luhtalaikku (kuva 9), jonka pohjakerroksessa tavataan runsaasti luhtakuirisammalta, mutta

rahkasammalet pääosin puuttuvat. Kenttäkerroksen kasvistoon kuuluvat mm. kurjenjalka, ranta-alpi, luhtavuohennokka ja suoputki. Kuiville jäänyt pikkulimaska kertoo siitä, että luhta on useimmiten vesipintainen. Reunoilla kasvaa vähän tervaleppiä. Luhdan reunan mättäältä löytyi luontoarvoja osoittava kantohohtosammal. Avoluhta on koko Suomen tasolla säilyvä ja Etelä-Suomessa puutteellisesti tunnettu luontotyyppi. Luonnontilaisena luhta täyttää metsälain erityisen tärkeän elinympäristön määritelmän.

Arvoluokka: 4

Maankäyttösuositus: Luhta tulisi säilyttää luonnontilaisena, eikä sen välittömään lähiympäristöön tulisi rakentaa.

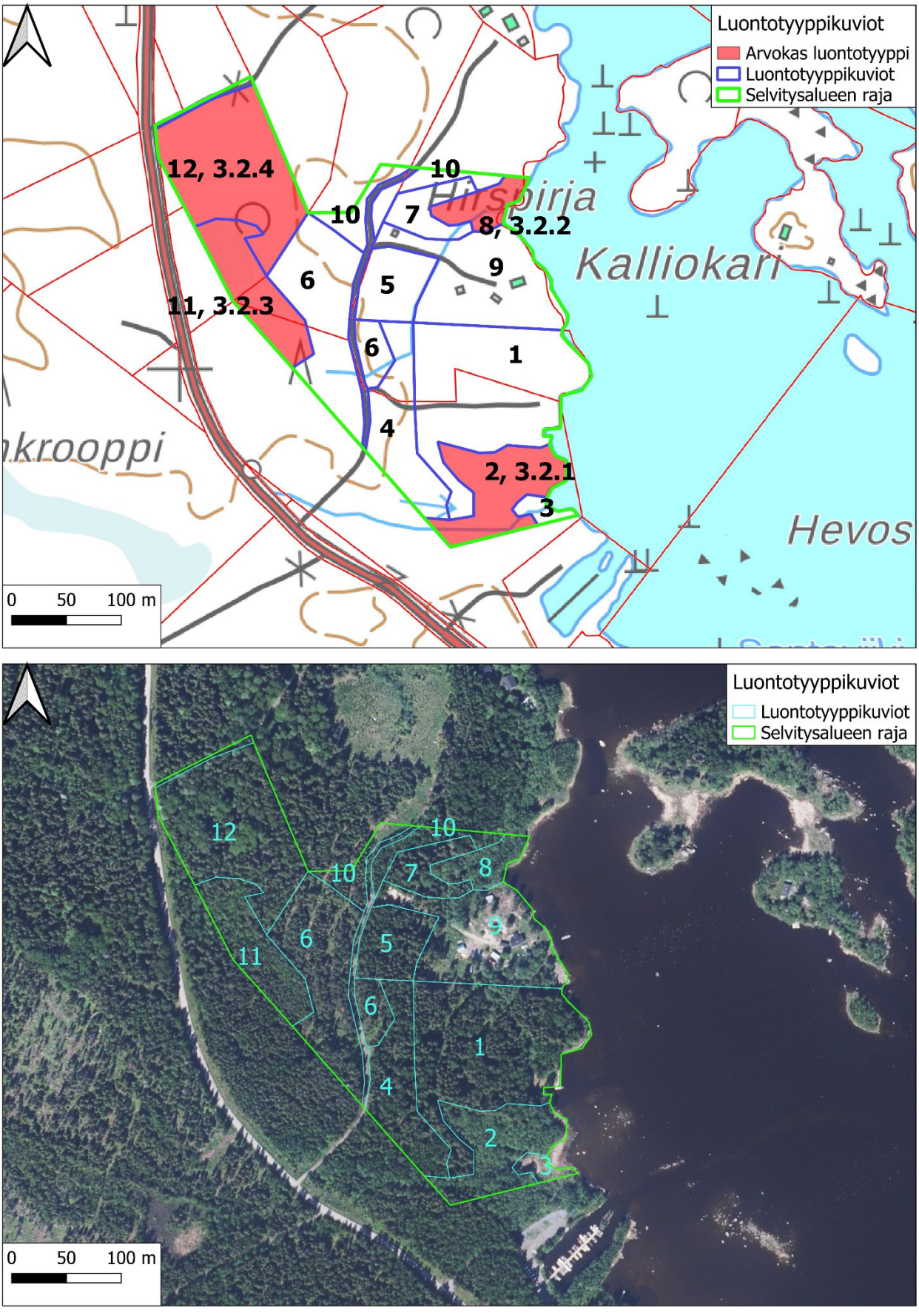
3.3 Luontotyyppikuviot

Luontotyyppikuviot on merkitty karttoihin 2-15. Pihapiirejä ei kartoitettu, mutta ne on merkitty kuviokarttoihin.

ANTTOORA

KUVIO 1 – TUORE KESKIRAVINTEINEN LEHTO

Melko vanhaa kuusikkoa kasvava tuore keskiravinteinen lehto, jossa on myös hieman koivua (kuva 10). Paikoin esiintyy kosteampia laikkuja. Puusto on enimmäkseen tiheää. Maassa makaa muutama lahopuu, ja kuviolla on pystyyn kuollut kuusi. Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti käenkaalia, metsäorvokkia, oravanmarjaa, kevätpiippoa ja lehtotesmaa. Kasvistoon kuuluvat myös mm. metsälauha, ahomansikka, lehtokielo (niukka), isoalvejuuri, lillukka, sormisara ja nuokkuhelmikkä sekä pensaista taikinamarja. Kuvion lounaisosasta läheltä ojaa löytyi niukasti pikkuvelholehteä, joka on hieman harvinaisempi kosteiden lehtojen laji. Velholehtien lehdistä ei löytynyt kasvilla elävän erittäin uhanalaisen ja erityisesti suojeltavan varjotupsukoin miinausjälkiä. Merenrannalla sijaitsee vanha laituri, jolle johtaa kapea soratie. Laiturin viereisellä heinittyneellä pienellä tien leventymällä esiintyy tavanomaista avoimien niittymäisten alueiden kasvistoa. Laiturin pohjoispuolella on ilmeisesti paikalle aikoinaan läjitetyillä maamassoilla kasvavaa koivuvaltaista puustoa. Rannikon lehtomainen kuusikko on erittäin uhanalainen luontotyyppi. Kuvio on kuitenkin talousmetsää, ja edustavuudeltaan vain kohtalainen. Sitä ei arvioitu myöskään metsälain erityisen tärkeäksi elinympäristöksi.

Kartat 2-3. Luontotyyppikuviot 1-12 maastokartalla ja ilmakuvalla.

Kuva 10. Kuusimetsää luontotyyppikuviolla 1.

KUVIO 2 – RANNIKON KOSTEA LEPPÄLEHTO

Katso kappale 3.2.1.

KUVIO 3 – RUOVIKKO

Ruovikko, jossa kasvaa myös mm. keltakurjenmiekkaa, punakoisoa ja ranta-alpia. Merenrantaruovikko on säilyvä luontotyyppi.

KUVIO 4 – LEHTOMAINEN KANGAS

Tiheää, melko nuorta kuusivaltaista metsää kasvava lehtomainen kangas, jossa on myös jonkin verran koivua. Lahopuuta ei juuri ole. Kenttäkerroksessa tavataan runsaan käenkaalin lisäksi mm. isoalvejuurta, ahomansikkaa, metsäorvokkia ja oravanmarjaa. Pensaskerroksessa on niukasti taikinamarjaa, jonka lisäksi löytyi erittäin pienikokoinen koiranheiden alku. Kuviolla on oja. Rannikon lehtomainen kuusikko on erittäin uhanalainen luontotyyppi. Kuvio on nuorta talousmetsää ja edustavuudeltaan melko heikko.

KUVIO 5 – LEHTOMAINEN KANGAS

Melko vanhaa, enimmäkseen harvennettua kuusikkoa kasvava lehtomainen kangas, jossa on kosteahko lehtolaikku. Lahopuuta ei ole. Kuviolla kasvaa runsaiden käenkaalin ja metsäkortteen lisäksi mm. leskenlehteä ja isoalvejuurta. Kuvio on ojitettu. Rannikon lehtomainen kuusikko on erittäin uhanalainen luontotyyppi, mutta kuvio on talousmetsää, ja edustavuudeltaan heikko.

KUVIO 6 – TUORE KANGAS

Harvennettua, nuorehkoa kuusi – mäntymetsää kasvava tuore kangas, jossa ei ole mainittavasti lahopuuta. Kuvion eteläreunalla metsätyyppi vaihettuu lehtomaiseksi kankaaksi. Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti mustikkaa, oravanmarjaa ja metsälauhaa, joiden lisäksi kasvistoon kuuluvat mm. metsätähti, lehtotesma, puolukka, metsäalvejuuri ja käenkaali. Kuvion pohjoisreunalla tiestä heti länteen sijaitsee muutamia pieniä soistuneita painanteita, joissa kasvaa alueellisesti uhanalaista harajuurta. Tätä vaatimattoman näköistä kämmekkää löytyi yhteensä 21 kasvia. Kuvion eteläosassa tienristeyksen tuntumassa on puutarhakarkulaista rusopajuangervoa sekä haitallista vieraslajia jättipalsamia. Kuviolla on oja. Kuvio edustaa lähinnä rannikon tuoreen kankaan kuusikkoa (vaarantunut), mutta se on harvennettua talousmetsää ja siten edustavuudeltaan heikko. Harajuuriesiintymä (katso kappale 6) välittömine lähiympäristöineen olisi hyvä jättää rakentamatta ja lähiympäristön maankäytössä tulisi varmistua siitä, ettei lajin kasvupaikka kuivu.

KUVIO 7 – TUORE KESKIRAVINTEINEN LEHTO

Melko vanhaa kuusikkoa kasvava tuore keskiravinteinen lehto, jossa ei juuri ole lahopuuta. Kuvio on ojitettu. Kenttäkerroksessa tavataan mm. mustikkaa, käenkaalia ja oravanmarjaa. Rannikon lehtomainen kuusikko on erittäin uhanalainen luontotyyppi. Kuvio on kuitenkin talousmetsää, ja edustavuudeltaan vain kohtalainen. Sitä ei arvioitu myöskään metsälain erityisen tärkeäksi elinympäristöksi.

KUVIO 8 – RANNIKON KOSTEA LEPPÄLEHTO

Katso kappale 3.2.2.

KUVIO 9 – PIHAPIIRI

Kesämökin pihapiiri, jonka reunat ovat puustoisia.

KUVIO 10 – LEHTOMAINEN KANGAS

Tiheää, nuorta kuusi – koivumetsää kasvava lehtomainen kangas, jossa ei ole juuri lahopuuta. Kenttäkerroksessa tavataan mm. oravanmarjaa, ahomansikkaa, isoalvejuurta ja käenkaalia. Kuvioon sisältyy myös vähän tien länsipuolella sijaitsevaa avohakkuuta. Kuvio edustaa lähinnä rannikon lehtomaista kuusikkoa (erittäin uhanalainen), mutta se on nuorta talousmetsää ja edustavuudeltaan heikko.

KUVIO 11 – RUOHOKORPI

Katso kappale 3.2.3.

KUVIO 12 – TUORE – LEHTOMAINEN KANGAS

Katso kappale 3.2.4.

KUVIO 13 – TUORE KESKIRAVINTEINEN LEHTO

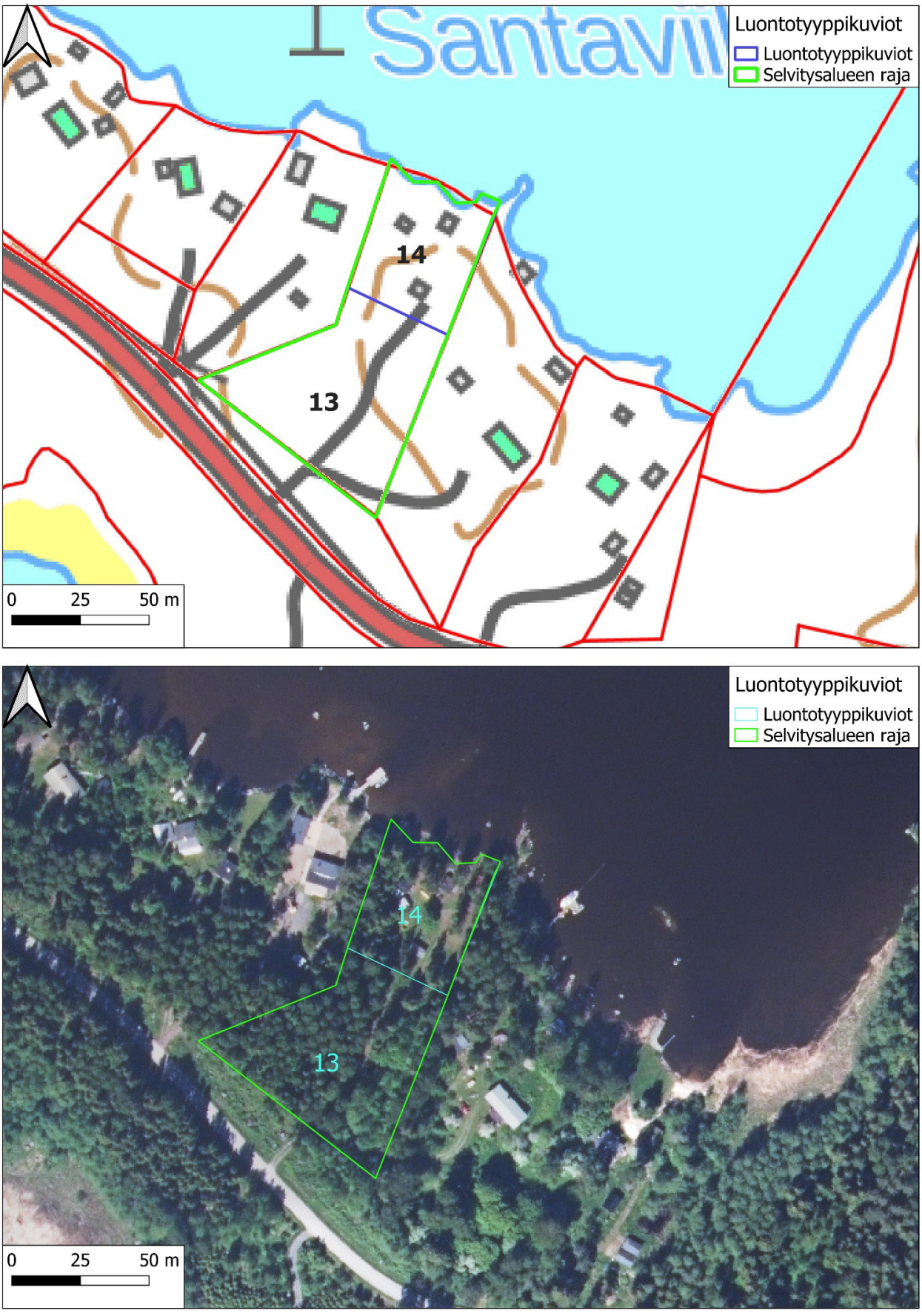
Tiheää, nuorehkoa kuusi - koivumetsää kasvava tuore keskiravinteinen lehto kesämökin pihapiiriin vievän tien varrella mökkitontilla. Lahopuuta ei juuri ole. Kuviolla kasvaa mm. käenkaalia, taikinamarjaa, metsäimarretta, lehtotesmaa, sudenmarjaa ja oravanmarjaa. Tien vieressä on mahdollisesti istutettua sinivuokkoa. Kuvio edustaa lähinnä rannikon lehtomaista kuusikkoa (erittäin uhanalainen), mutta on nuorena talousmetsänä edustavuudeltaan heikko.

KUVIO 14 – PIHA

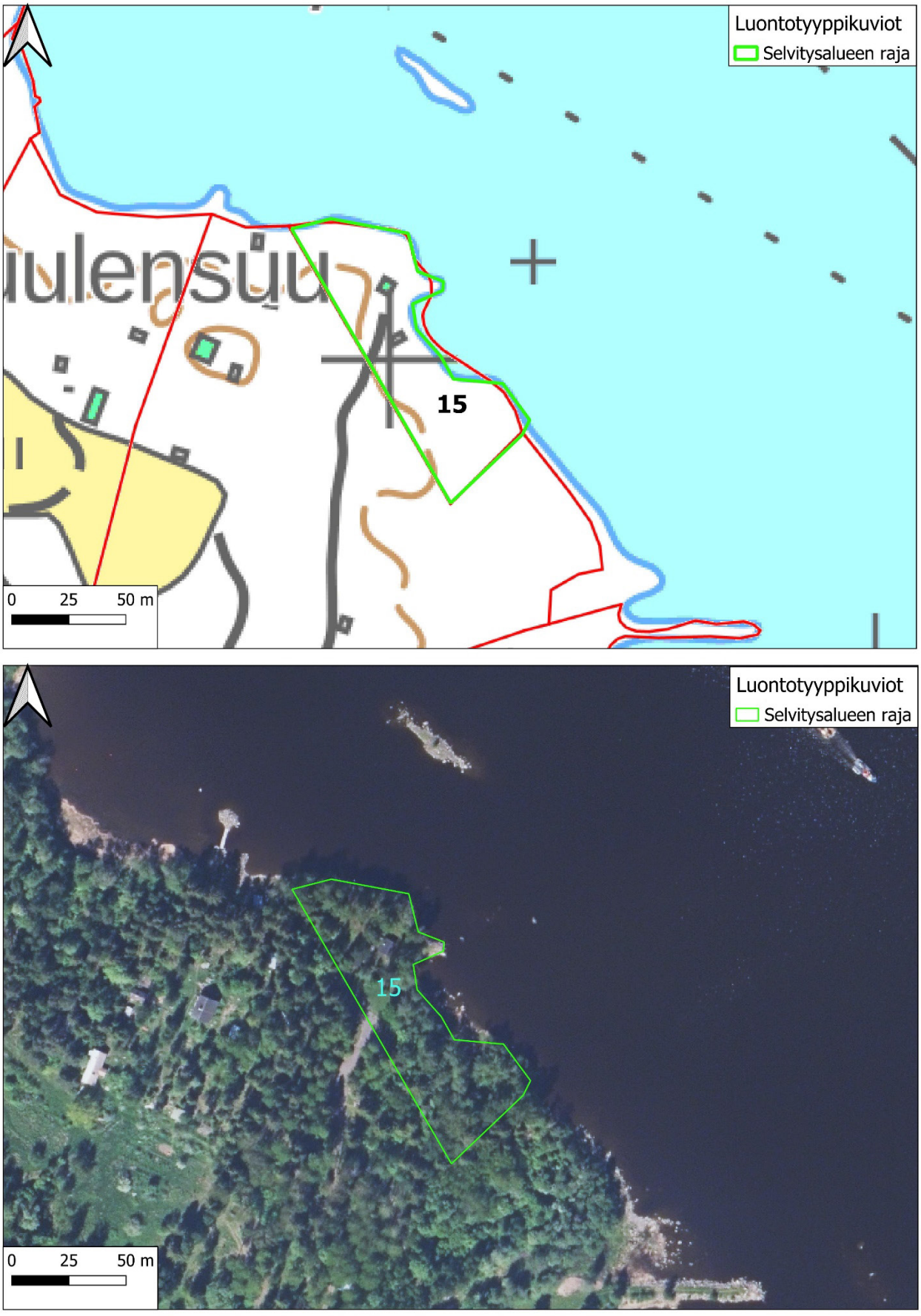
Kesämökin pihapiiri.

KUVIO 15 – PIHA

Kesämökin melko puustoinen pihapiiri.

Kartat 4-5. Luontotyyppikuviot 13-14 maastokartalla ja ilmakuvalla.

Kartat 6-7. Luontotyyppikuvio 15 maastokartalla ja ilmakuvalla.

KUVIO 16 – SATAMA

Pienvenesatama parkkipaikkoineen. Sataman suojaksi on rakennettu aallonmurtajat.

KUVIO 17 – TUORE KESKIRAVINTEINEN LEHTO

Melko varttunutta talousmetsäkuusikkoa kasvava tuore keskiravinteinen lehto, jossa on kaksi pystyyn kuollutta kuusta ja muutama maapuu. Harvassa pensaskerroksessa tavataan mm. taikinamarjaa. Kenttäkerroksessa esiintyy runsaan käenkaalin ohella esim. metsäorvokkia, lehtotesmaa, oravanmarjaa, sormisaraa ja ahomansikkaa. Rannikon lehtomainen kuusikko on erittäin uhanalainen luontotyyppi. Kuvio on edustavuudeltaan melko heikko, ja se on harvennettua talousmetsää, minkä vuoksi sitä ei arvioitu metsälain erityisen tärkeäksi elinympäristöksi.

KUVIO 18 – KIVIKKORANTA JA TERVALEPPÄVYÖ

Kuvio koostuu kapeasta, niukkakasvisesta kivikko- ja lohkarerannasta ja sen takaisesta muutaman metrin levyisestä kivisestä tervaleppävyöstä. Rannalla kasvaa mm. ruokohelpeä, meripeltovalvattia ja pohjanlahdenlauhaa ja tervaleppien alla mesiangervoa, koiranvehniötä ja lillukkaa. Itämeren kivikko- ja lohkareranta ja merenrannan leppävyö ovat molemmat säilyviä luontotyyppejä.

KUVIO 19 – RANNIKON KOSTEA LEPPÄLEHTO

Katso kappale 3.2.5.

KUVIO 20 – TUORE KESKIRAVINTEINEN LEHTO

Melko vanhaa kuusikkoa kasvava tuore keskiravinteinen lehto, jonka puusto on rantaa lukuun ottamatta harvennettu. Sekapuuna on koivua ja muutama iso haapa. Kasvistoon kuuluvat runsaiden oravanmarjan ja käenkaalin ohella mm. lehtotesma, lillukka ja lehtotähtimö. Lahopuuta ei juuri ole. Rannikon lehtomainen kuusikko on erittäin uhanalainen luontotyyppi. Puusto on harvennettua talousmetsää, joten kuvio on edustavuudeltaan heikko, eikä sitä tulkittu esim. metsälakikohteeksi.

KUVIO 21 – KIVIKKORANTA

Kapea kivikkoinen – lohkareinen ranta, jonka niukkaan kasvistoon kuuluvat esim. ruokohelpi, mesiangervo ja hiirenvirna. Itämeren kivikko- ja lohkareranta on säilyvä luontotyyppi.

KUVIO 22 – LEHTOMAINEN KANGAS

Pääosin tiheää kuusi – koivusekametsää kasvava lehtomainen kangas, jonka eri-ikäisrakenteisessa puustossa on viitteitä kauan sitten päättyneestä laidunnuksesta. Rannalla on kapea ja katkonainen tervaleppävyö. Maassa lojuu muutama lahopuu. Paikoin kivikkoisen kuvion kenttäkerroksessa tavataan runsaasti käenkaalia ja lehtonurmikkaa, joiden ohella kasvistoon kuuluvat mm. ahomansikka, oravanmarja, lehtotesma, lillukka, puna-ailakki, metsäorvokki, sudenmarja ja nuokkuhelmikkä. Pensaskerroksessa on puiden taimien lisäksi mm. taikinamarjaa. Kuvio edustaa lähinnä rannikon lehtomaista lehtimetsää (vaarantunut), vaikka kuusta esiintyykin suhteellisen paljon. Se on edustavuudeltaan kohtalainen. Merenrannan leppävyö on säilyvä luontotyyppi.

KUVIO 23 – LEHTOMAINEN KANGAS

Kuusivaltaista melko varttunutta, tiheää metsää kasvava lehtomainen kangas, jossa tien pohjoispuolella kasvaa isoja koivuja. Lahopuuta ei juuri ole. Kenttäkerroksessa tavataan runsaiden käenkaalin, mustikan ja oravanmarjan lisäksi mm. lehtotesmaa. Kuvio edustaa lähinnä rannikon lehtomaista kuusikkoa (erittäin uhanalainen), mutta on jokseenkin tavallisena talousmetsänä edustavuudeltaan melko heikko.

KUVIO 24 – KIVIKKORANTA JA TERVALEPPÄVYÖ

Kapea tervaleppävyö, jonka edessä on kapea kivikkorantakaistale. Leppävyön kasvistoon kuuluvat esim. hietakastikka, karhunputki ja mesiangervo. Itämeren kivikko- ja lohkareranta ja merenrannan leppävyö ovat molemmat säilyviä luontotyyppejä.

KUVIO 25 – PIHA

Kesämökin pihapiiri.

KUVIO 26 – HAKATTU TERVALEPIKKO

Kokonaan hakattu tervalepikko. Tavanomaiseen rantaniittykasvistoon kuuluvat esim. ranta-alpi, ketohanhikki, hiirenvirna, mesiangervo ja Kauniskovelon rannalla kasvava järviruoko. Niittykasviston lomassa on matalia vesovia tervaleppiä. Kuvio ei edusta tällä hetkellä mitään luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin luontotyyppiä.

KUVIO 27 – KIVIKKORANTA

Kapea tavanomainen kivikkoranta. Itämeren kivikko- ja lohkareranta on säilyvä luontotyyppi.

KUVIO 28 – TERVALEPIKKO

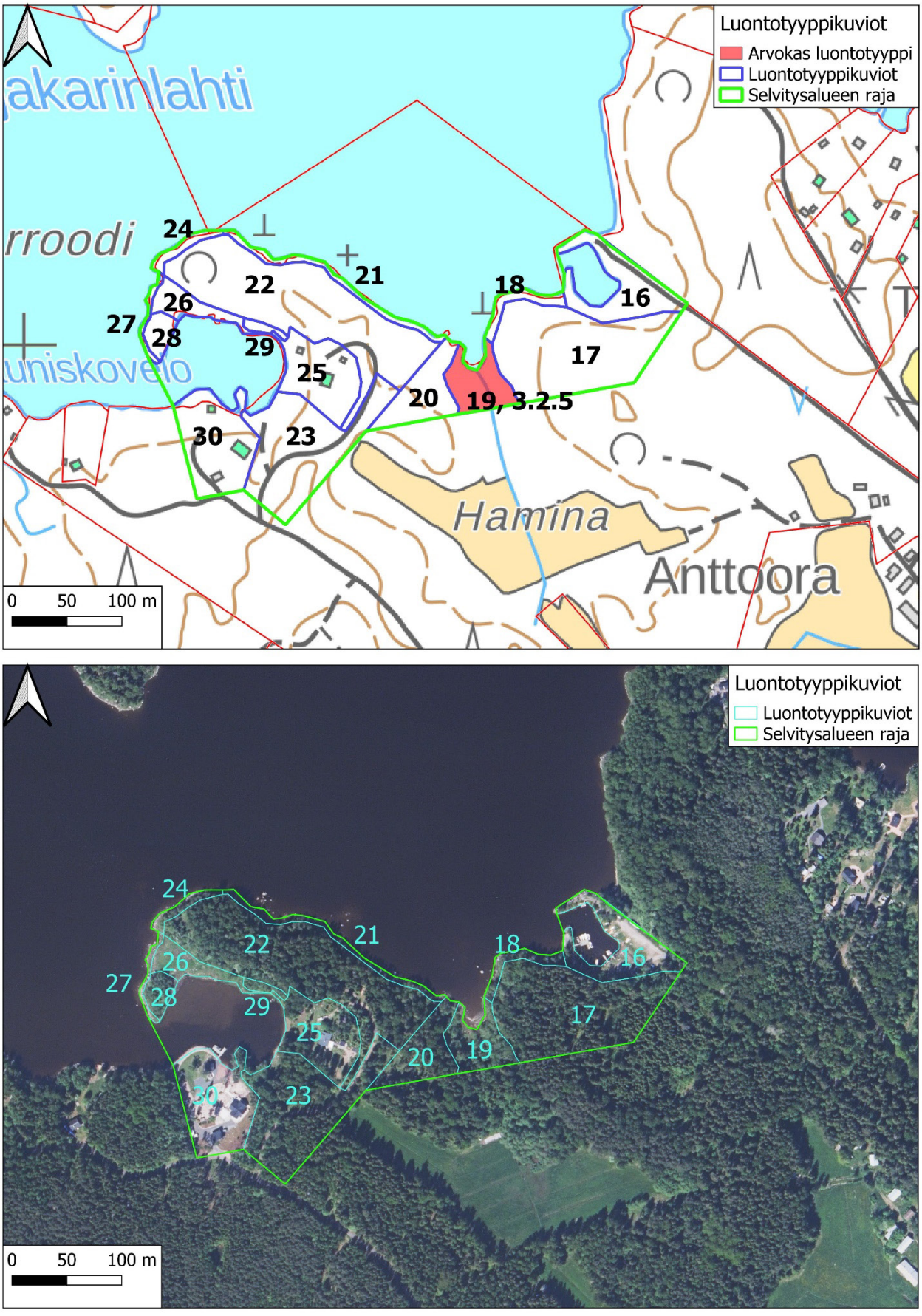
Kauniskovelon lahdenpoukaman länsirannan niemi, jonka korkeimmalla kohdalla kasvaa pieni tervalepikko. Puusto on pienikokoista, ja leppien seassa esiintyy tuomea ja taikinamarjaa ja rannan tuntumassa hieman tyrniä. Kuviolla on muutama maapuu ja tervaleppäpökkelö. Kivisessä kenttäkerroksessa tavataan runsaan lehtonurmikan lisäksi mm. lillukkaa, ahomansikkaa, käenkaalia, kieloa ja karhunputkea. Kuvio tulkittiin pienialaisuutensa vuoksi merenrannan leppävyöksi (säilyvä). Samasta syystä kyseessä ei tulkittu olevan luonnonsuojelulain tarkoittama tervaleppämetsä.

KUVIO 29 – TERVALEPPÄLEHTO

Kapea, melko tiheää ja suhteellisen nuorta tervalepikkoa kasvava tuore lehto. Lahopuuta ei ole. Tavanomaisen lepikon kasvistoon kuuluvat oravanmarjan, käenkaalin ja lehtonurmikan lisäksi mm. lehtotesma ja puna-ailakki. Kuvio tulkittiin pienialaisuutensa vuoksi merenrannan leppävyöksi (säilyvä). Samasta syystä kyseessä ei tulkittu olevan luonnonsuojelulain tarkoittama tervaleppämetsä.

KUVIO 30 – PIHA

Kesämökin pihapiiri.

Kartat 8-9. Luontotyyppikuviot 16-30 maastokartalla ja ilmakuvalla.

KUVIO 31 – LEHTOMAINEN KANGAS

Tiheää nuorta kuusivaltaista sekametsää kasvava lehtomainen kangas, jossa on myös koivua ja mäntyä. Kuviolla on muutama maapuu. Runsaan käenkaalin ohella kasvistoon kuuluvat esim. metsäalvejuuri, oravanmarja ja vanamo. Kuvio edustaa lähinnä rannikon lehtomaista kuusikkoa (erittäin uhanalainen), mutta on nuorena talousmetsänä edustavuudeltaan heikko.

KUVIO 32 – RANNIKON KOSTEA LEPPÄLEHTO

Katso kappale 3.2.6.

KUVIO 33 – RUOVIKKO

Pieni ruovikko lahdenpohjukassa. Merenrantaruovikko on säilyvä luontotyyppi.

KUVIO 34 – KIVIKKORANTA JA TERVALEPPÄVYÖ

Kapea merenrannan tervaleppävyö, jossa kasvaa mm. taikinamarjaa, lehtotesmaa, puna-ailakkia, nuokkuhelmikkää, ahomansikkaa ja mesiangervoa. Kuvion eteläosasta löytyi lehtokielo hyvin niukkana. Kuvioon sisältyy myös Juhasholman pohjoisrannan kapea kivikkoranta, jonka kasvistoon kuuluvat esim. ketohanhikki, suolavihvilä, ruokohelpi ja niukka järviruoko. Itämeren kivikko- ja lohkareranta ja merenrannan leppävyö ovat molemmat säilyviä luontotyyppejä.

KUVIO 35 – KIVIKKORANTA

Tyrskyille hyvin altis kivikkoranta Juhasholman länsirannalla (kuva 11). Kasvillisuus on varsin eksponoidulla rannalla suurimmaksi osaksi matalaa. Lajistoon kuuluvat runsaiden syysmaitiaisen, ketohanhikin, suolavihvilän ja rantapiharatamon lisäksi esim. pohjanlahdenlauha, merirannikki ja meriratamo sekä siellä täällä esiintyvä rantanätkelmä. Rannan keskivaiheilta löytyi usean neliömetrin laajuinen, tiheä kasvusto alueellisesti uhanalaista hetekaalia. Itämeren kivikko- ja lohkareranta on säilyvä luontotyyppi. Hetekaaliesiintymä (katso kappale 6) välittömine lähiympäristöineen olisi hyvä jättää rakentamatta.

Kuva 11. Juhasholman pohjoiskärkeä luontotyyppikuviolla 35.

KUVIO 36 – TUORE KANGAS

Tiheää, nuorta kuusivaltaista sekametsää kasvava tuore (osittain myös lehtomainen) kangas, jossa on sekapuuna koivua. Kuvion itäosassa maasto muuttuu hieman kosteammaksi ja puusto kookkaammaksi. Lahopuuta on niukasti. Kenttäkerroksessa tavataan runsaiden käenkaalin, mustikan, metsälauhan, oravanmarjan ja puolukan lisäksi esim. vanamoa, metsäalvejuurta, metsäimarretta, kevätpiippoa ja kangasmaitikkaa. Kuvio on lähinnä rannikon tuoreen kankaan kuusikko (vaarantunut), mutta on nuorena talousmetsänä edustavuudeltaan heikko.

KUVIO 37 – TUORE KANGAS

Vanhaa koivua ja kuusta kasvava tuore kangasmetsä, jonka pohjoisosassa on melko paljon pystyyn kuolleita kuusia ja pääasiassa kapeaa maapuuta (kuva 12). Tavanomaiseen kenttäkerroksen kasvistoon kuuluvat runsaiden puolukan, metsälauhan ja mustikan lisäksi mm. kevätpiippo, riidenlieko, lehtotesma ja käenkaali. Kuvio edustaa lähinnä luontotyyppiä rannikon tuoreen kankaan kuusikot (vaarantunut), ja on pohjoisosastaan edustavuudeltaan

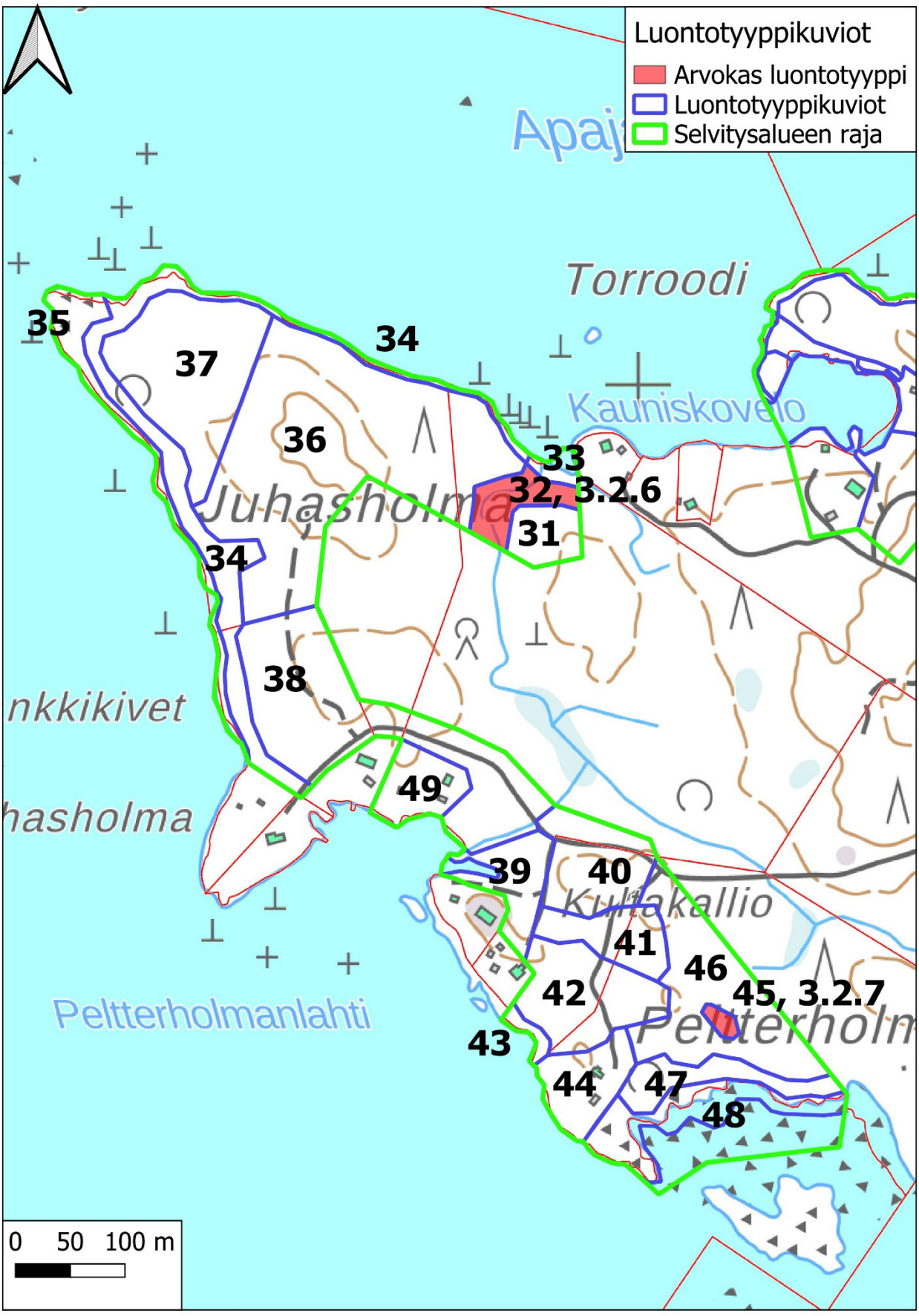
kohtalainen. Melko runsaan lahopuustonsa (arviolta 5-10 m³/ha) vuoksi se täyttää METSO-kriteerit luokassa II.

Kuva 12. Kuvion 37 pohjoisosassa on melko paljon lahopuuta.

KUVIO 38 – TUORE KANGAS

Melko varttunutta, pääosin harvennettua kuusi – mäntymetsää kasvava tuore kangas. Sekapuuna esiintyy vähän koivua. Paikoin metsätyyppi vaihettuu lehtomaiseksi kankaaksi. Kultakallion luoteispuolella mereen laskevan ojan varrella kasvaa nuorta tervaleppää. Ojan pohjoispuolelle on läjitetty maata, ja siellä esiintyy jättipalsamia. Lahopuuta ei juuri ole. Kenttäkerroksessa tavataan mm. metsälauhaa, käenkaalia, metsäalvejuurta, oravanmarjaa, mustikkaa ja kevätpiippoa. Kuvio edustaa lähinnä luontotyyppiä rannikon tuoreen kankaan kuusikot (vaarantunut), mutta on talousmetsänä edustavuudeltaan heikko.

Kartta 10. Luontotyyppikuviot 31-49 maastokartalla.

Kartta 11. Luontotyyppikuviot 31-49 ilmakuvalla.

KUVIO 39 – LEHTOMAINEN KANGAS

Melko nuorta, tiheää kuusikkoa kasvava lehtomainen kangas, jossa on vähän koivua. Kasvistoon kuuluvat runsaan käenkaalin ohella esim. lehtotesma, lillukka, isoalvejuuri ja pensaskerroksessa taikinamarja. Lahopuuta ei juuri ole. Mereen laskevan ojan eteläpuolella sijaitsee pieni venevalkama. Rannikon lehtomainen kuusikko on erittäin uhanalainen luontotyyppi, mutta kuvio on talousmetsää ja edustavuudeltaan heikko.

KUVIO 40 – TUORE KANGAS

Tiheää, melko varttunutta, suhteellisen louhikkoista kuusi – koivumetsää kasvava tuore kangas, jossa esiintyy paikoin lehtomaisuutta. Kuviolla on hieman kapeaa maapuuta. Kenttäkerroksessa tavataan mm. käenkaalia, metsälauhaa, isoalvejuurta ja metsäimarretta. Kuvio on lähinnä rannikon tuoreen kankaan kuusikkoa (vaarantunut), mutta talousmetsänä edustavuudeltaan heikko.

KUVIO 41 – LEHTOMAINEN KANGAS

Lehtomaisen kankaan hakkuuala, jolle on jätetty harvaan vanhoja koivuja. Kasvistoon kuuluvat esim. vadelma, isoalvejuuri, korpikastikka, metsäimarre, metsäalvejuuri ja mustikka.

KUVIO 42 – LEHTOMAINEN KANGAS

Harvennettu, melko vanha lehtomaisen kankaan kuusikko, jossa on myös koivua. Lahopuuta ei juuri ole. Kasvistoon kuuluvat mm. käenkaali, metsälauha, oravanmarja ja lehtotesma. Rannikon lehtomainen kuusikko on erittäin uhanalainen luontotyyppi, mutta kuvio on talousmetsää ja edustavuudeltaan heikko.

KUVIO 43 – KIVIKKORANTA JA TERVALEPPÄVYÖ

Kapea tervaleppävyö ja sen edustalla kivikkoranta. Rannalla kasvaa mm. suolavihvilää, merirannikkia ja hieman järviruokoa. Itämeren kivikko- ja lohkareranta ja merenrannan leppävyö ovat molemmat säilyviä luontotyyppejä.

KUVIO 44 – PIHA

Kesämökin pihapiiri.

KUVIO 45 – AVOLUHTA

Katso kappale 3.2.7.

KUVIO 46 – LEHTOMAINEN KANGAS

Melko varttunutta ja varsinkin merenrannan läheltä tiheää lehtomaisen kankaan kuusikkoa, jossa on jonkin verran koivua. Lahopuuta ei juuri ole. Kenttäkerroksessa kasvaa runsaiden käenkaalin ja oravanmarjan lisäksi mm. lillukkaa, metsätähteä, lehtotesmaa, isoalvejuurta ja metsäimarretta. Rannikon lehtomainen kuusikko on erittäin uhanalainen luontotyyppi, mutta pääosin talousmetsänä hoidetun kuvion edustavuus on melko heikko.

KUVIO 47 – TERVALEPIKKO

Merenrantaniityn umpeen kasvaessa syntynyt nuori tervalepikkokaistale, jonka puusto on vielä osittain aukkoista. Kivisessä lepikossa kasvaa runsaan mesiangervon lisäksi mm. suoputkea, luhtalitukkaa, lillukkaa, koiranputkea, koiranvehniötä, oravanmarjaa, lehtonurmikkaa ja rantayrttiä. Kuvio on niin kapea, että se luokiteltiin merenrannan leppävyöksi (säilyvä). Kapeutensa vuoksi sen ei myöskään tulkittu täyttävän luonnonsuojelulain suojaaman luontotyypin määritelmää.

KUVIO 48 – RUOVIKOITUNUT RANTANIITTY JA RUOVIKKO

Tiheää ruovikkoa kasvava, matala, kivinen lahti ja ruovikon ja rantalepikon välissä korkeakasvuinen, pitkälti ruovikoitunut rantaniitty. Niityllä kasvaa mm. ruokonataa, karhunputkea, ranta-alpea ja paikoin rantanätkelmää. Lepikon reunassa on tyrniä ja kuvion länsiosassa lyhyitä tervaleppiä. Merenrantaruovikko on säilyvä ja korkeakasvuinen merenrantaniitty äärimmäisen uhanalainen luontotyyppi. Rantaniityn edustavuus on kuitenkin pitkälle edenneen ruovikoitumisen vuoksi erittäin heikko.

KUVIO 49 – PIHA

Kesämökin pihapiiri.

RAHAKARI

KUVIO 1 – MÖKIN PIHAPIIRI

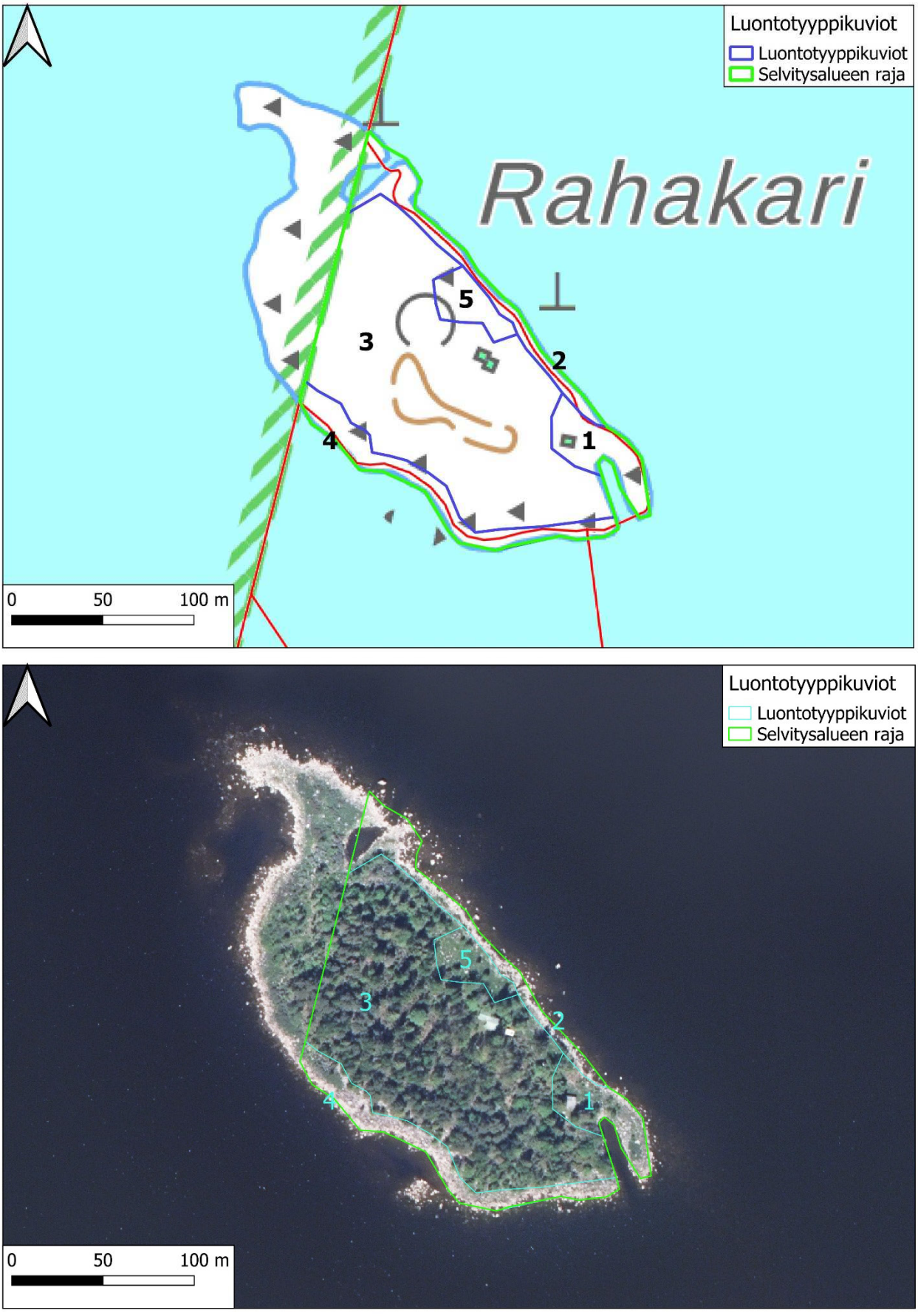
Huonokuntoisen, pienen mökin pihapiiri ja mahdollisesti aikanaan aallonmurtajaksi rakennettu louhikkoinen niemi (kuva 13). Niemen isojen lohkareiden väleissä esiintyy pieniä keto- ja niittylaikkuja. Kuviolla kasvaa muutamia lyhyitä tervaleppiä ja tyrnipensaita, mutta kaiken kaikkiaan yleisilme on avoin. Kasvistoon kuuluvat mm. karhunputki, niittysuolaheinä, rantatädyke, pietaryrtti, ketohanhikki, isolaukku, huomionarvoinen perinnebiotooppikasvi mäkikaura ja melko lajipuhtaalta vaikuttava keltamatara (vaarantunut).

Kuva 13. Vanhalta aallonmurtajalta vaikuttava niemi Rahakarilla.

KUVIO 2 – KIVIKKOINEN NIITTYRANTA

Kivikkoinen niittyranta, jolla kasvaa runsaasti ketohanhikkia, suolavihvilää, suolasänkiötä, rantamataraa ja isolaukkua. Lisäksi tavataan mm. merivirmajuurta, rentohaarikkoa, ruokohelpeä, luhtakastikkaa, punanataa ja pohjanpihatatarta. Itämeren kivikkoinen niittyranta on silmälläpidettävä luontotyyppi.

Kartat 12-13. Rahakarin luontotyyppikuviot maastokartalla ja ilmakuvalla.

KUVIO 3 – KUIVAHKO KANGAS

Eri-ikäistä, melko luonnontilaista, mutta osittain aukkoista sekapuustoa kasvava metsä (kuva 14), jossa on männyn lisäksi kuusta, pihlajaa, koivua, haapaa ja vähän tervaleppää. Puiden lomassa esiintyy runsaasti katajaa. Monin paikoin kivisen metsikön kasvistoon kuuluvat runsaiden metsälauhan ja metsätähden ohella mm. metsäalvejuuri, lehtotesma, puna-ailakki, lehtoarho ja kivikkoalvejuuri. Kuviolla sijaistevan huonokuntoisen rakennuksen lähellä on pieni vetinen kosteikko, jossa kasvaa terttualpea, luhtakuirisammalta ja runsaasti kurjenjalkaa. Kosteikon vieressä kasvaa haapaklooni. Kuvio ei vastaa kunnolla mitään luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin luontotyyppiä.

Kuva 14. Rahakarin metsää.

KUVIO 4 – LOHKARERANTA

Isoista kivistä ja lohkareista koostuva, hyvin tyrskyille altis ranta Rahakarin etelä- ja lounaisrannalla (kuva 15). Niukkaan kasvistoon kuuluvat esim. karhunputki, ruokohelpi, meripeltovalvatti, suolavihvilä ja pohjanlahdenlauha. Metsikön reunassa esiintyy tyrnipensaita. Itämeren kivikko- ja lohkareranta on säilyvä luontotyyppi.

Kuva 15. Lohkarerantaa Rahakarilla.

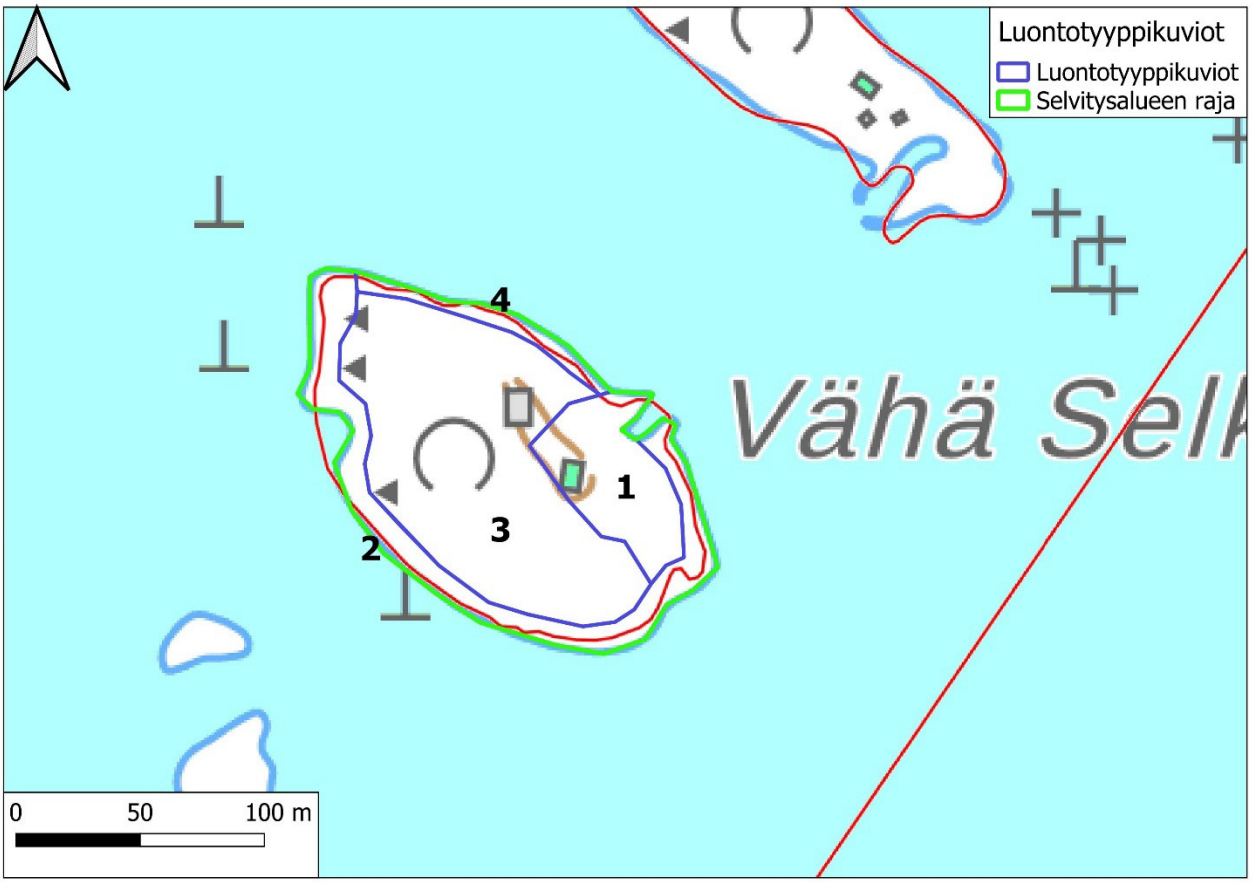
KUVIO 5 – TUORE – KOSTEA NITTY

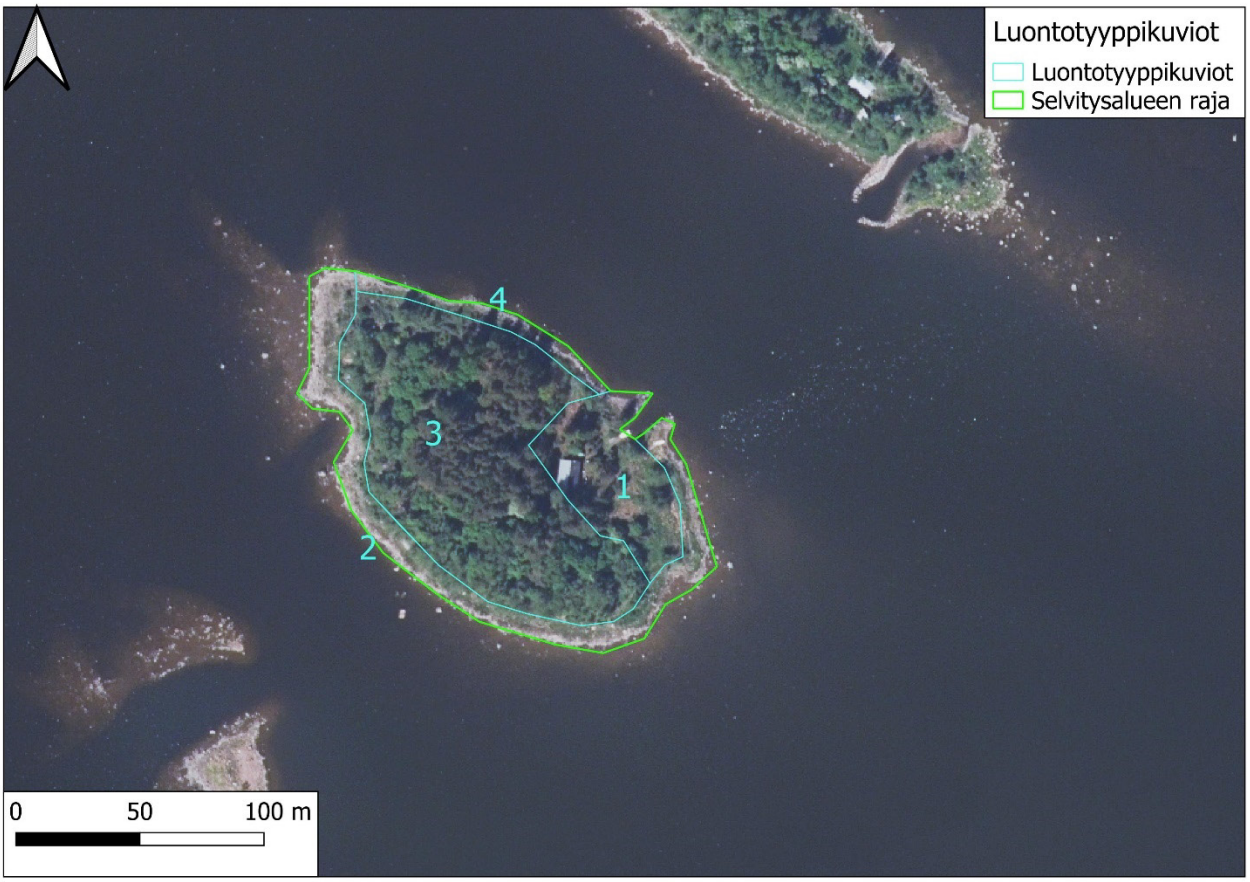
Kivinen niittylaikku, jolla kasvaa mm. niittysuolaheinää, pietaryrttiä, karhunputkea, hiirenvirnaa, mesiangervoa, pujoa ja isonokkosta. Niitty edustaa luontotyyppiä Itämeren suurruohosto (säilyvä).

VÄHÄ SELKÄKARI

KUVIO 1 – MÖKIN PIHAPIIRI

Kesämökin pihapiiri (kuva 16), jonka reunoilla on korkeaa niittykasvillisuutta (mm. mesiangervoa, koiranputkea, vadelmaa, isonokkosta ja pelto-ohdaketta), mutta mökin lähellä kasvillisuus on matalampaa ja paikoin jopa ketomaista. Ketomaisten kohtien kasvistoon kuuluvat esim. ahomansikka, huopavpikeltano, keto-orvokki, isomaksaruoho, huomionarvoinen perinnebiotooppilaji pölkkyruoho sekä melko lajipuhtaalta vaikuttava keltamatara (vaarantunut). Rannan lähellä kasvaa paikoin värimorsinkoa. Pihapiirissä on yksittäisiä katajia, muutama tervaleppä ja tyrnipensas sekä terttuselja ja heleäorjanruusu.

Kartat 14-15. Vähä Selkäkarin luontotyyppikuviot maastokartalla ja ilmakuvalla.

Kuva 16. Avointa ruohostoa Vähä Selkäkarilla luontotyyppikuviolla 1.

Kuva 17. Kivikkoista niittyrantaa Vähä Selkäkarilla.

KUVIO 2 – KIVIKKOINEN NIITTYRANTA

Kivinen niittyranta (kuva 17), jolla kasvaa runsaasti ketohanhikkia, suolasänkiötä ja suolavihvilää. Muuhun kasvistoon kuuluvat esim. ruokohelpi, isolaukku, merirannikki ja saaren itärannalla järviruoko. Metsikön reunassa on paikoin tyrniä. Itämeren kivikkoinen niittyranta on silmälläpidettävä luontotyyppi.

Kuva 18. Harvennettua metsää Vähä Selkäkarilla.

KUVIO 3 – LEHTOMAINEN METSIKKÖ

Lehtomainen metsikkö, jonka puustoa on harvennettu (kuva 18). Saaren keskellä puusto on mäntyvaltaista, mutta rantojen lähellä lehtipuuvaltaista (tervaleppää, koivua ja pihlajaa). Paikoin on myös hieman kuusta. Pensaskerroksessa tavataan katajaa, punaherukkaa, runsaasti taikinamarjaa, tuomea sekä vaahteran taimia. Kenttäkerroksen lajistoon kuuluvat mm. metsälauha, metsätähti, lehtonurmikka, lehtotesma, ahomansikka, kyläkellukka, koiranvehniö, käenkaali, kielo ja niukka kalliokielo. Kuviolla on ilmeisesti istutettu runkomainen vaahtera. Kuvio ei vastaa kunnolla mitään luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnin luontotyyppiä.

KUVIO 4 – KIVIKKORANTA

Melko niukkakasvinen kivikkoranta, jolla tavataan mm. ketohanhikkia, merivirmajuurta, suolasänkiötä ja suolavihvilää. Metsikön reunassa on tyrniä. Itämeren kivikko- ja lohkareranta on säilyvä luontotyyppi.

4. PESIMÄLINNUSTO

4.1 Menetelmät

Pesimälinnustoselvityksen taustaksi tehtiin aineistopyyntö Suomen Lajitietokeskukselle. Lajitietokeskuksen aineistot sisältävät tiedot mm. suurten petolintujen pesistä.

Anttoorassa sijaitsevien osa-alueiden pesimälinnustoa kartoitettiin kolmella kartoituslaskentakerralla touko-kesäkuussa (taulukko 1). Sää oli kaikkina kartoitusaamuina linnustokartoitukselle suotuisa. Kartoituslaskennassa selvitysalue käveltiin niin tiheästi läpi, että ainakin kaikki laulavat lintuyksilöt voitiin kohtuudellisella varmuudella havaita. Pihoilla ei kuitenkaan liikuttu. Apuvälineinä käytettiin kiikaria, GPS-laitetta sekä etukäteen tulostettuja suurimittakaavaisia karttoja. Kaikki havaitut lintuyksilöt merkittiin tulostetuille paperikartoille ja samalla merkittiin muistiin tieto lajista, sukupuolesta (jos mahdollista määrittää kiikarilla), yksilömäärästä ja käyttäytymisestä (laulava koiras, poikasille ruokaa kuljettava emo, varoitteleva lintu, pari ym.). Selvästi yli lentävät linnut jätettiin huomioimatta, mutta alle 50 metrin päässä selvitysalueen rajan ulkopuolella paikallisina havaitut yksilöt merkittiin muistiin, sillä niiden reviiri sijoittuu suurella todennäköisyydellä osittain selvitysalueelle. Kartoituslaskentojen lisäksi linnustoa havainnoitiin myös luontoselvityksen muiden osatöiden maastotöiden yhteydessä. Rahakarin ja Vähä Selkäkarin linnustosta tehtiin havaintoja saarille 26.6.2024 tehdyllä maastokäynnillä.

Taulukko 1. Lintulaskentapäivät, laskenta-ajat ja vallinnut säätila.

Päivä	Laskenta-aika	Sää
20.5.2024	6.30-10.00	Lämpötila +8 ºC - +9 ºC, tuuli 4 m/s –5 m/s, pilvisyys 0/8
19.6.2024	6.55-9.40	Lämpötila +14 ºC, tuuli 5 m/s, pilvisyys 0/8 → 1/8
26.6.2024	5.45-7.55	Lämpötila +17 ºC, tuuli 5 m/s – 6 m/s, pilvisyys 0/8

Tehdyt lintuhavainnot vietiin paperikartoilta paikkatieto-ohjelmistoon erotellen eri laskentakertojen havainnot toisistaan. Reviiriksi tulkittiin kaikki havainnot laulavista koiraista,

pesistä, ruokaa kuljettavista emoista, varoittelevista linnuista sekä muista paikallisina sopivassa pesimäympäristössä havaituista linnuista. Jo yhdellä laskentakerralla saatu havainto tulkittiin reviiriksi. Lähellä toisistaan tehtyjen eri laskentakertojen havaintojen tulkittiin tarkoittavan samaa reviiriä. Samaksi reviiriksi tulkittujen havaintojen välinen maksimietäisyys vaihteli hieman lajeittain, mutta nyrkkisääntönä voidaan pitää noin paria sataa metriä, jota kauempana toisistaan eri laskentapäivinä tehdyt havainnot tulkittiin eri reviireiksi. Käytännössä tulkinta oli pääosin yksiselitteistä.

4.2 Tulokset ja johtopäätökset

Anttooran selvitysalueilla ja niiden välittömässä lähiympäristössä tulkittiin pesivän kaikkiaan 34 lintulajia (taulukko 2). Idänuunilinnun pesintä on tosin epävarmaa, sillä laji havaittiin Juhasholmissa vain 19.6., ja sen muuttoaika ulottuu jopa juhannukseen asti. On mahdollista, että lintu oli pysähtynyt paikalle vain levähtämään ja jatkoi vielä matkaansa, sillä Juhasholman metsät eivät ole kovin tyypillistä idänuunilinnun pesimäympäristöä.

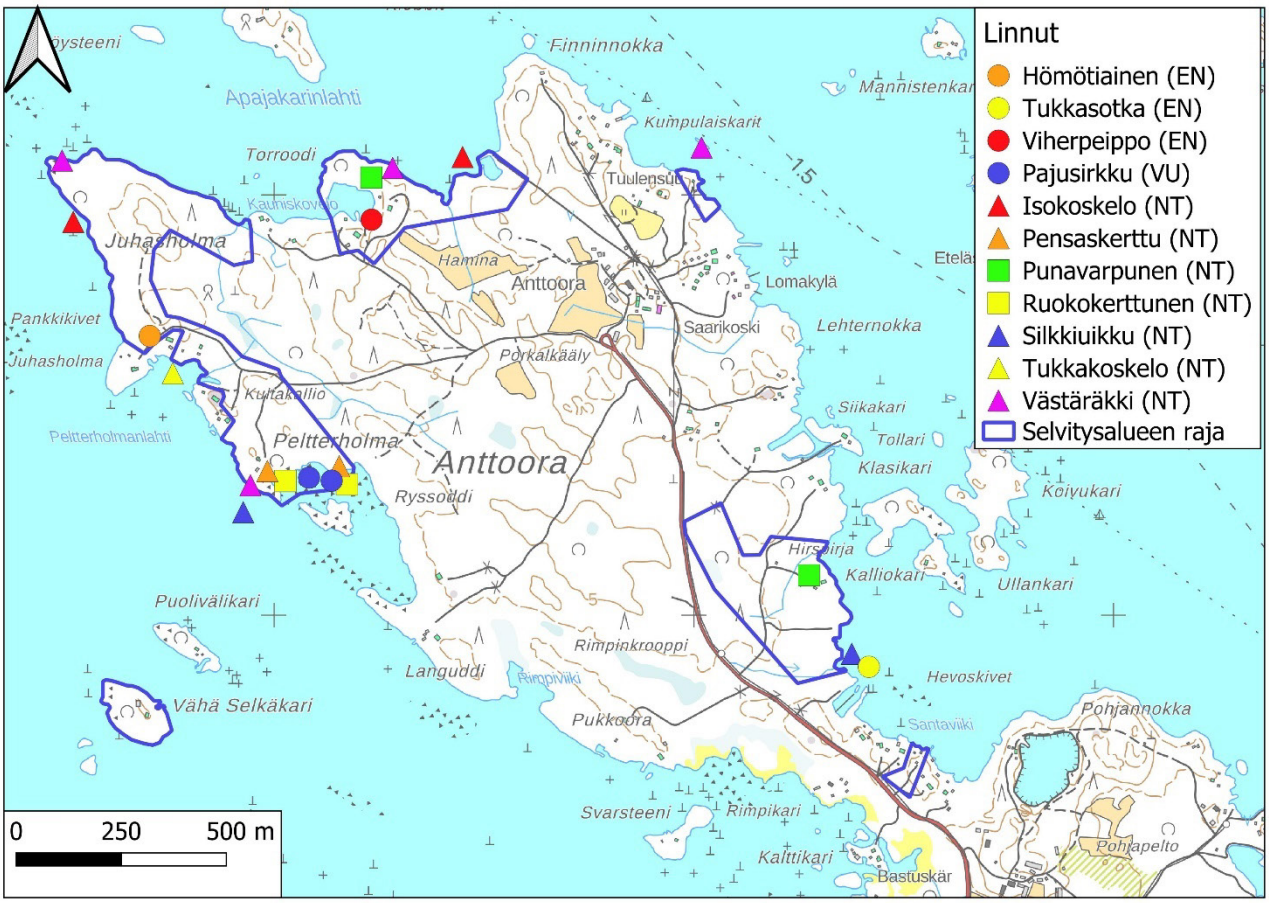
Juhasholman niemellä ja Apajakarinlahdella nähtiin isokoskeloparit (silmälläpidettävä) 20.5., Peltterholmanlahdella tukkakoskelopari (silmälläpidettävä) 20.5., Kauniskovelolla merihanhipoikue 20.5. ja Santaviikin pohjoispuolella tukkasotkapari (erittäin uhanalainen) 20.5. Näistä ainakin merihanhi ja tukkasotka pesivät todennäköisesti jossakin Anttooran lähistön pienemmällä saarella tai luodolla. Myöskään käpytikan pesintää ei laskennoissa todettu, vaikka laji havaittiin.

Selvitysalueen pesimälinnusto on kaiken kaikkiaan tavanomaista. Siihen kuuluu kuitenkin joitakin huomionarvoisia lajeja. Voimakkaan vähenemisensä vuoksi erittäin uhanalaiseksi arvioitu ja Etelä-Suomessa nykyisin jo harvalukuinen hömötiainen havaittiin Vähä-Juhasholman lähellä selvitysalueen rajan tuntumassa. Kartan 16 piste osoittaa havaintopaikkaa, mutta pesäpaikka ei ole tiedossa. Se voi sijaita jossakin Juhasholman sisäosissa, sillä selvitysalueella kasvaa vähän lajin pesimäympäristöksi sopivia vanhoja kuusimetsiä. Erittäin uhanalaiseksi voimakkaan taantumisensa vuoksi arvioitu viherpeippo pesi Kauniskovelon rannan kesämökin pihapiirissä. Pihat ja puutarhat ovat lajin tyypillistä pesimäympäristöä. Myös silmälläpidettävä västäräkki viihtyy pihoilla, mutta pesii myös mm. lohkare- ja kalliorannoilla. Silmälläpidettävä pensaskerttu on edelleen yleinen pensaikkomaiden lintu. Sopivien ympäristöjen niukkuuden vuoksi Anttooran selvitysalueilla oli vain kaksi reviiriä. Silmälläpidettävä punavarpunen suosii paitsi pensaikkoja myös reheviä lehtimetsiä. Sillä oli reviirit Hirspirjassa ja Kauniskovelon rannalla. Peltterholman etelärannan ruovikossa oli kaksi vaarantuneen pajusirkun ja silmälläpidettävän ruokokerttusen reviiriä. Molemmat lajit ovat vähentyneet, mutta ovat yhä tavallisia.

Taulukko 2. Anttooran selvitysalueiden pesimälinnusto.

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	Parimäärä	Status
Acrocephalus schoenobaenus	ruokokerttunen	2	NT
Actitis hypoleucos	rantasipi	6	LC
Carduelis chloris	viherpeippo	1	EN
Carpodacus erythrinus	punavarpunen	2	NT
Certhia familiaris	puukiipijä	1	LC
Columba palumbus	sepelkyyhky	1	LC
Cuculus canorus	käki	1	LC
Cyanistes caeruleus	sinitiainen	4	LC
Emberiza schoeniclus	pajusirkku	2	VU
Erithacus rubecula	punarinta	7	LC
Ficedula hypoleuca	kirjosieppo	7	LC
Fringilla coelebs	peippo	41	LC
Haematopus ostralegus	meriharakka	1	LC
Larus canus	kalalokki	3	LC
Motacilla alba	västäräkki	4	NT
Muscicapa striata	harmaasieppo	3	LC
Parus major	talitiainen	5	LC
Periparus ater	kuusitiainen	2	LC
Phylloscopus collybita	tiltaltti	8	LC
Phylloscopus sibilatrix	sirittäjä	1	LC
Phylloscopus trochiloides	idänuunilintu	1?	LC
Phylloscopus trochilus	pajulintu	21	LC
Podiceps cristatus	silkkiuikku	2	NT
Poecile montanus	hömötiainen	1	EN
Prunella modularis	rautiainen	1	LC
Regulus regulus	hippiäinen	9	LC
Scolopax rusticola	lehtokurppa	muutama?	LC
Sylvia atricapilla	mustapääkerttu	7	LC
Sylvia communis	pensaskerttu	2	NT
Sylvia curruca	hernekerttu	6	LC
Troglodytes troglodytes	peukaloinen	2	LC
Turdus iliacus	punakylkirastas	1	LC
Turdus merula	mustarastas	6	LC
Turdus philomelos	laulurastas	7	LC

Huomionarvoisista vesilinnuista vain silmälläpidettävän silkkiuikun pesintä pystyttiin varmistamaan. Pesä löytyi Santaviikin pohjoispuolelta vanhan laiturin läheltä. Pesintään viittaava on myös havainto silkkiuikkuparista Peltterholman edustalla.

Kartta 16. Huomionarvoiset lintulajit Anttoorassa sijaitsevilla osa-alueilla. (EN=erittäin uhanalainen, VU=vaarantunut, NT=silmälläpidettävä)

Rahakarin ja Vähä Selkäkarin linnusto on tavanomaista. Rahakarin pesimälinnustoon kuukuvat ainakin hernekerttu, pajulintu, peippo, pensaskerttu (silmälläpidettävä), talitiainen ja varis. Vähä Selkäkarilla tehtiin pesintään viittaavat havainnot peiposta, rantasipistä ja satakielestä, joka lauloi kesämökin viereisessä saaren metsikön lehtipuuvaltaisessa osassa.

Linnustoon perustuvia maankäyttösuosituksia ei esitetä.

5. LEPAKOT

5.1 Menetelmät

Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit sisältyvät EU:n luontodirektiivin IV a -liitteeseen, joten niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.

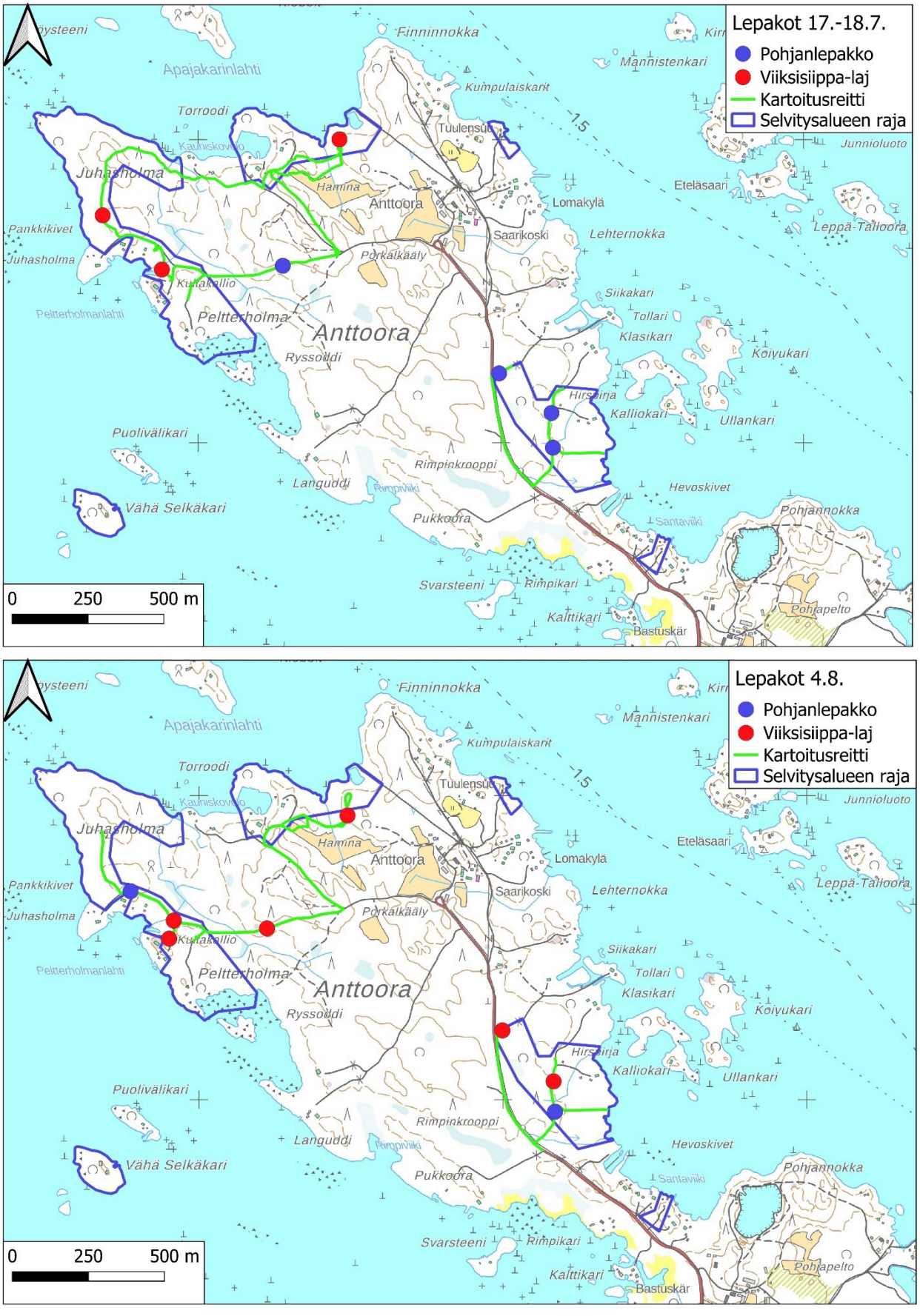
Lepakkoja havainnoitiin Anttoorassa detektorilla (Echo Meter Touch 2 Pro) kolmena yönä (taulukko 3) kävellen karttoihin 17-19 merkityt reitit lepakkoja samalla detektorilla havainnoiden. Sää oli ensimmäisenä kartoitusyönä melko tuulinen, mutta tästä huolimatta lepakoita havaittiin yhtä paljon kuin muinakin öinä, joina olosuhteet olivat erinomaiset. Detektorilla havaittujen lepakkojen sijainti merkittiin kartalle ja laji määritettiin. Lepakoille sopivia päiväpiiloja kuten kolopuita etsittiin päiväsaikaan luontoselvityksen muiden osatöiden yhteydessä.

Taulukko 3. Detektorihavainnointiajat ja vallinnut säätila.

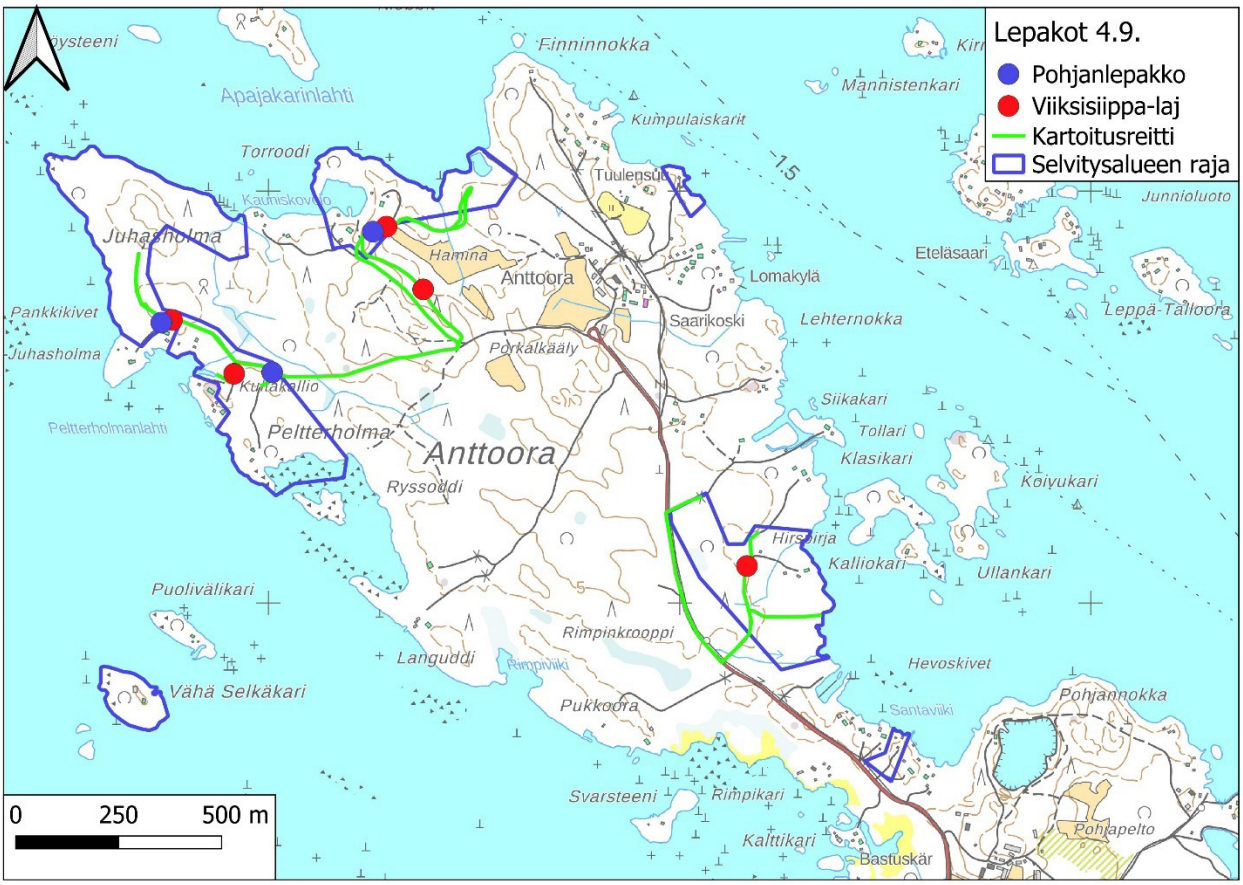
Päivä	Havainnointiaika	Sää
17.-18.7.2024	23.20-0.40	Lämpötila +19 ºC, tuuli 7 m/s – 8 m/s, pilvisyys 8/8 → 7/8
4.8.2024	22.35-23.55	Lämpötila +18 ºC, tuuli 2 m/s – 3 m/s, pilvisyys 1/8 → 4/8
4.9.2024	21.45-22.55	Lämpötila +20 ºC, tuuli 2 m/s, pilvisyys 0/8

5.2 Tulokset ja johtopäätökset

Kartoituksissa havaittiin melko niukasti lepakoita (kartat 17-19). Havainnot jakautuivat melko tasaisesti kartoitusreittien varrelle, ja pohjanlepakoiden ja viiksisiippojen / isoviiksisiippojen havaintomäärissä ei ollut suuria eroja. Kaiken kaikkiaan selvitysalueeseen kuuluvat Anttooran osat eivät vaikuta lepakoille erityisen tärkeiltä, eikä tärkeitä saalistusalueita ole erotettavissa. Lepakoille sopivia päiväpiiloja ei alueella olevia rakennuksia lukuun ottamatta löytynyt, joskin yksittäisiä kolopuita voi aina jäädä löytymättä. Niitä myös syntyy vuosien mittaan lisää ja toisaalta katoaa puiden kaatuessa. Selvitysalueen rakennuskanta on melko uutta, eikä siten todennäköisesti kovin otollista lepakoille. Rakennuksia ei kuitenkaan tutkittu. Anttooran lepakoille suotuisimmat osat sijoittuvat todennäköisesti Anttooran tilan ympäristöön, jossa on vanhempaa rakennuskantaa ja saalistusalueiksi hyvin sopivaa vaihtelevaa ympäristöä puutarhoineen ja pellonreunoineen.

Kartta 17-18. Anttooran lepakkohavainnot ja kartoitusreitit 17.-18.7.2024 ja 4.8.2024.

Kartta 19. Anttooran lepakkohavainnot ja kartoitusreitit 4.9.2024.

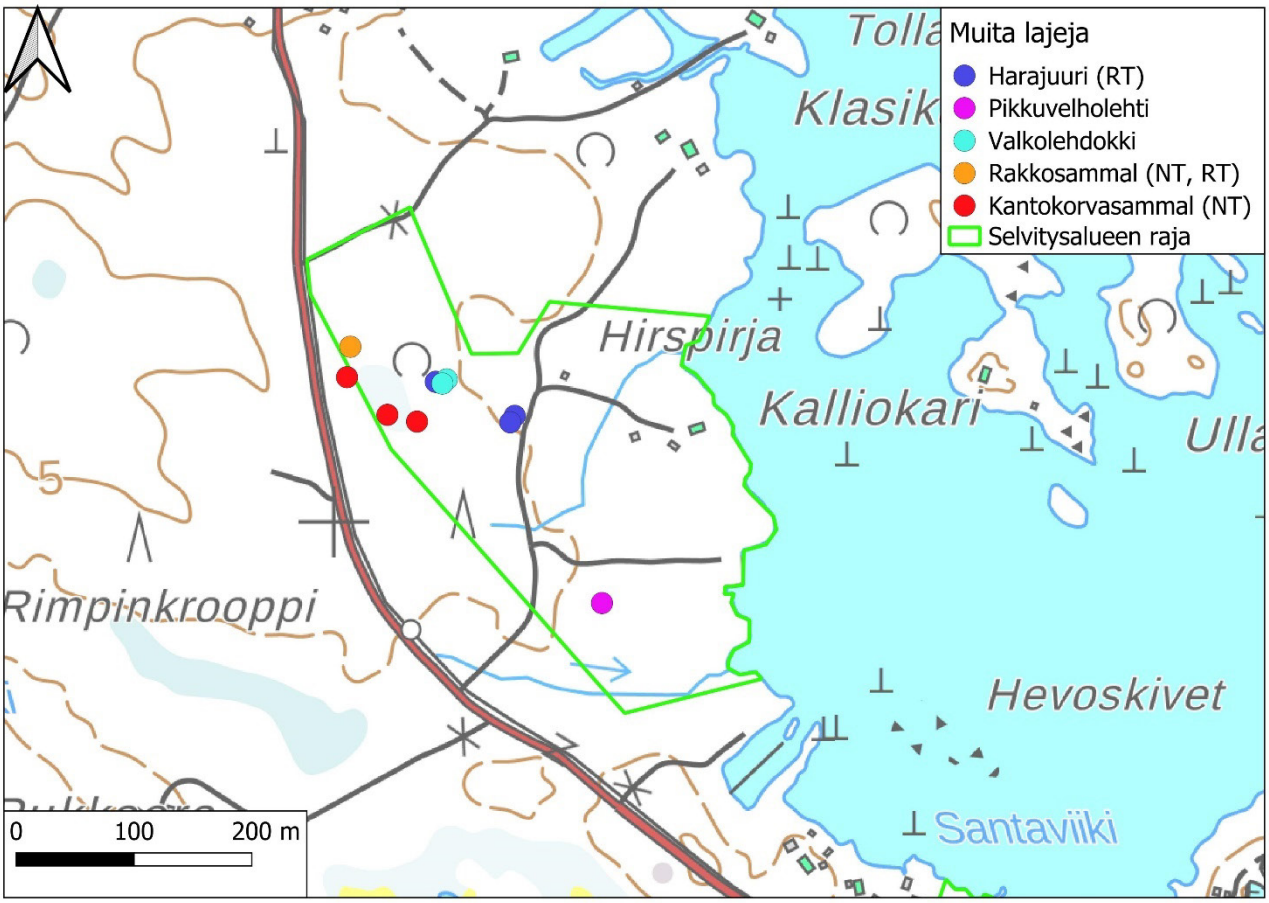
Lepakoihin perustuvia maankäyttösuosituksia ei esitetä. Keinovalaistuksen lisäämisessä olisi kuitenkin hyvä olla maltillinen ja suunnata valaistus ylhäältä alas, jolloin siitä on vähemmän haittaa lepakoille.

6. MUU LAJISTO

Porin Lampaluodosta on tuoreita liito-oravan jätöshavaintoja vuodelta 2023 (www.laji.fi, katsottu 7.11.2024). Lampaluodosta johtaa pengertie Pastuskerin ja Anttooran nykyisin yhdessä muodostamalle saarelle. Pengertien reunoilla kasvaa puustoa, mutta puustossa on myös useiden kymmenien metrien levyisiä aukkoja, joten liito-oravan kulkuyhteydet ovat heikot. Täysin poissuljettua ei kuitenkaan ole, etteikö liito-orava voisi Anttooraankin levittäytyä. Hirspirjan länsipuolen tiheä, runsashaapainen sekametsä (kohde 3.2.4) täyttäisi rakenteeltaan lajin elinympäristövaatimukset hyvin. Haapojen juurilta etsittiin papanoita 20.5., mutta niitä ei löydetty.

Selvitysalueella ei ole viitasammakon kutupaikoiksi sopivia pienvesiä tai riittävän suojaisia ruovikkoja.

Huomionarvoiset muut lajihavainnot keskittyvät Hirspirjan osa-alueelle (kartta 20). Hirspirjan ruohokorvessa on elinvoimainen esiintymä silmälläpidettävää kantokorvasammalta ja korven pohjoispuolen metsästä löytyi silmälläpidettävä ja alueellisesti uhanalainen rakkosammal. Metsässä kasvava myös alueellisesti uhanalainen harajuuri ja elinvoimaiseksi arvioitu mutta rauhoitettu valkolehdokki. Harajuurta kasvaa myös hieman idempänä tienvieren pienissä soistuneissa painanteissa. Etelämpää kostean lehdon laikusta löytyi melko harvinaista pikkuvelholehteä.

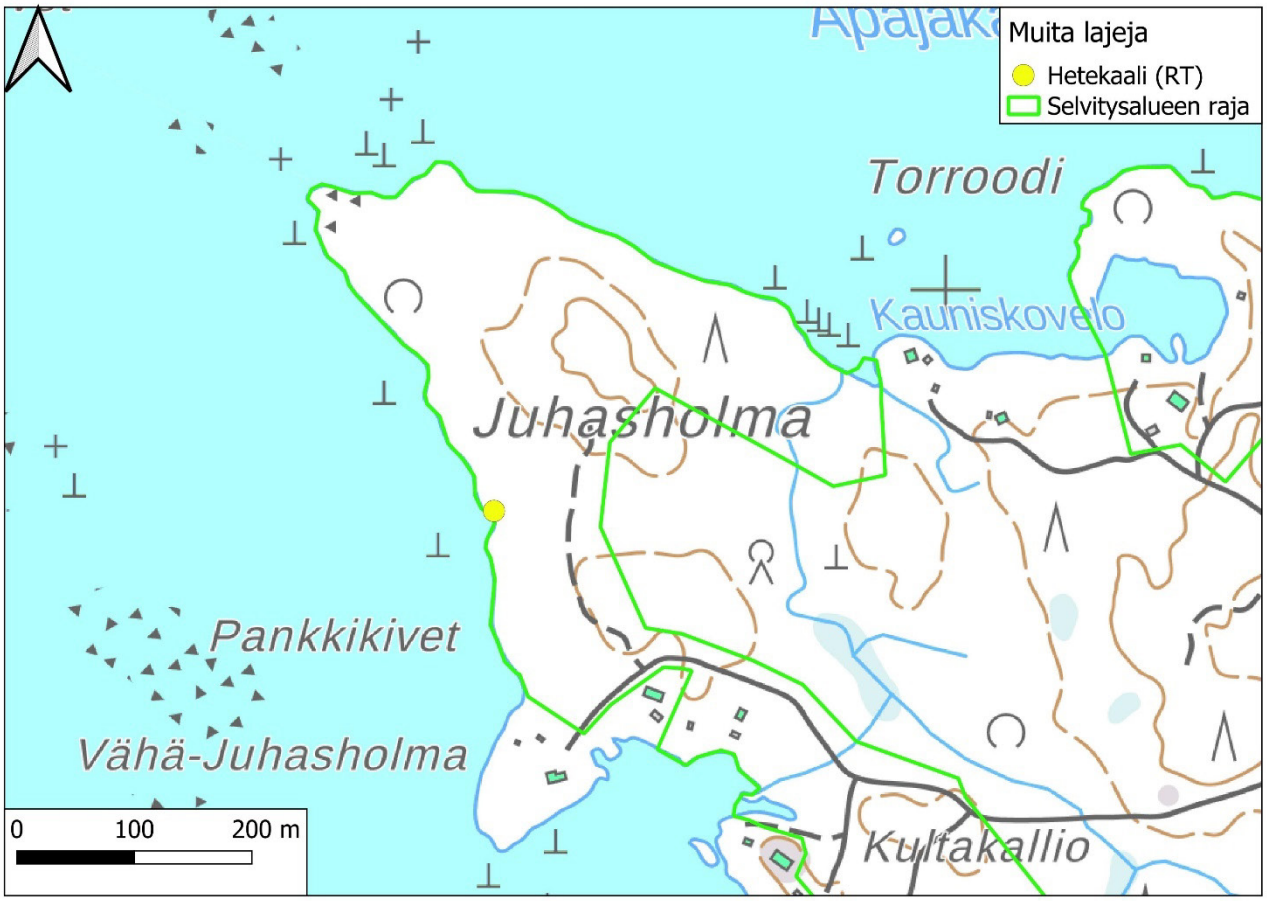

Kartta 20. Muut huomionarvoiset lajihavainnot Hirspirjan osa-alueella. (NT=silmälläpidettävä, RT=alueellisesti uhanalainen)

Alueellisesti uhanalainen hetekaali kasvaa Juhasholman länsirannalla rantaviivan tuntumassa (kartta 21). Muutaman neliömetrin laajuinen tiheä kasvusto on elinvoimainen.

Osa edellä mainituista esiintymistä sijaitsee muutenkin arvokkailla luontotyyppikohteilla. Hetekaalikasvusto ja toinen harajuuriesiintymä ovat kuitenkin näiden alueiden ulkopuolella. Kyseiset esiintymät ja niiden välitön lähiympäristö tulisi jättää rakentamatta.

Rahakarilta ja Vähä Selkäkarilta mökkien pihapiiristä löytyi melko lajipuhtailta vaikuttavat, keltamatarakasvustot (vaarantunut).

Kartta 21. Hetekaaliesiintymä Juhasholman länsirannalla. (RT=alueellisesti uhanalainen)

7. YHTEENVETO

Selvitysalueella on seitsemän arvokasta luontotyyppikohdetta, jotka tulisi ottaa maankäytössä huomioon. Niistä neljä on tervaleppälehtoja, yksi ruohokorpi, yksi tavanomaista luonnontilaisempi metsä ja yksi pieni avoluhtalaikku. Tarkemmat suositukset löytyvät kunkin kohteen kohdalta. Lisäksi näiden kohteiden ulkopuolella on harajuuri- ja hetekaaliesiintymät, jotka suositellaan niin ikään huomioitaviksi. Rahakarilla ja Vähä

Selkäkarilla kasvaa keltakukkaista mataraa, joka lienee melko lajipuhdasta keltamataraa (vaarantunut).

8. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Keskinen, H.-L., Raunio, A., Forss, S., Kartano, L., Karttunen, K., Kokko, A., Kontula, T., Koskela, K., Mäkelä, K., Pykälä, J., Ryttäri, T. & Väänänen, M. 2024. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje, luonnos 15.5.2024. 281 s.

Kontula, T. & Raunio. A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.

Kontula, T. & Raunio. A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988. Linnustonseurannan havainnointiohjeet. 2.uusittu painos. Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki. 143 s.

Lindholm, T. & Tuominen, S. 1993. Metsien puuston luonnontilaisuuden arviointi. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 3. 40 s.

luontotyyppienuhanalaisuus.ymparisto.fi/lutu/#

Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.

Mäkelä, K. & Salo, P. 2024. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. 2. korjattu painos. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 43/2023. 374 s.

Suomen Lajitietokeskus 2024a. http://tun.fi/HR.169, http://tun.fi/HR.427, http://tun.fi/HR.447, http://tun.fi/HR.3491 (haettu 2.9.2024).

Suomen Lajitietokeskus 2024b. http://tun.fi/HR.48, http://tun.fi/HR.169, http://tun.fi/HR.3211 (haettu 3.9.2024).

Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden

metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO-ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016-2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016. 75 s.

Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus (2021). Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. https://www.ymparisto.fi/punainenlista